

รายงานการรับคณะนักศึกษา BBA-Exit Trip
ณ โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ระหว่างวันที่ 29-31 พฤษภาคม และ 3-5 มิถุนายน 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	ด้วยโครงการปริญญาตรีบริหารธุรกิจ หลักสูตรนานาชาติ (BBA International Program) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประสงค์จะจัดกิจกรรม Exit Trip ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของโครงการฯ ที่จะจบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 และเล็งเห็นว่าโครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นพื้นที่ที่ให้ น.ศ.ได้เรียนรู้หลักการพัฒนาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและจุดประกายให้ผู้ที่จะจบการศึกษาจากโครงการฯ ให้คิดดี มุ่งประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อประโยชน์ส่วนรวมต่อไป ในขั้นต้น จึงได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอหารือเรื่องความร่วมมือและสำรวจสถานที่ เพื่อออกแบบและวางแผนกิจกรรม โดยทำหนังสือขอเข้าศึกษาดูงานเรียนผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2561 วันที่ 5 มกราคม 2562 ผู้อำนวยการโครงการฯ และผู้ประสานงาน เดินทางมายังโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เพื่อหารือเรื่องความร่วมมือและวางแผนกิจกรรมกับคุณณัฏฐพร ชันดีสิทธิ์ ผู้จัดการส่วนมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต และได้กำหนดจำนวนและวันสำหรับ Exit Trip ขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 รุ่น เพื่อมาศึกษาดูงานช่วงปลายเดือนพฤษภาคม และต้นเดือนมิถุนายน 2562
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเห็นและเกิดความรู้ความเข้าใจต้นแบบการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงฯ โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาจากศึกษาดูงานในพื้นที่ดำเนินโครงการพัฒนาจริง 2. เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักศึกษา ให้น้องๆ ได้จากมหาวิทยาลัยไปสร้างประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมในการทำงานในชีวิตจริง
ระดับ	ระดับความสำคัญของคณะ: 3 หน่วยงานที่มีศักยภาพเป็น partner ในอนาคต ระดับเนื้อหา: 3 สร้างแรงบันดาลใจเพื่อทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม คะแนนรวม 6 คะแนน
องค์ประกอบคณะ	คณะแบ่งการศึกษาดูงานออกเป็น 2 รุ่น รุ่นที่ 1 รวมทั้งสิ้น 72 คน ประกอบด้วย - ดร.วรพงษ์ จันยังยืน ผู้อำนวยการโครงการปริญญาตรีบริหารธุรกิจ หลักสูตร

	นานาชาติ - คณะนักศึกษาจำนวน 68 คน - เจ้าหน้าที่ประสานงานคณะ 3 คน รุ่นที่ 2 รวมทั้งสิ้น 46 คน ประกอบด้วย - รศ. ดร. พันทิตา ภาวบุตร - รศ.ดร. อรทัย เลิศวรรณวิทย์ - คณะนักศึกษาจำนวน 42 คน - เจ้าหน้าที่ประสานงานคณะ 2 คน ผู้ประสานงานคณะทั้ง 2 รุ่น คือ คุณศิริกัลย์ อักบัตอาลี
เจ้าหน้าที่รับคณะ	คณะรุ่นที่ 1 - ผู้บรรยาย นางอมรรัตน์ บังคมเนตร นายรัฐกร สวัสดิ์แดง นางสาวณัชรรัช ชันติสิทธิ์ นายสมิทธิ หาเรือนพิษณุ - ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ นางสาวอรุณี คงสันทด - ผู้สนับสนุนการรับคณะ นางสาววิภาวดี พิมลธิติกุล นางสาวกนกวรรณ รัชตัญญิพย์ นางสาวณัฐชา โลหะเย็นงสุข นางสาวมณฑาทิพย์ ฝ่องสุวรรณมณี นางสาวภัทรารัตน์ ตั้งนิสัยตรง คณะรุ่นที่ 2 - ผู้บรรยาย นางอมรรัตน์ บังคมเนตร นายพงษ์ศักดิ์ อภิสวัสดิ์สุนทร นางสาววารภรณ์ ณะสุริยะเกียรติ นายสมิทธิ หาเรือนพิษณุ - ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ นางสาวอรุณี คงสันทด - ผู้สนับสนุนการรับคณะ นางสาวพรพิมล ไหมน้อย นางสาวจรรยา เดชพัฒน์กิจ นางสาวณัฐชา โลหะเย็นงสุข นายธนทัต อนิวรรณ นางสาวภัทรารัตน์ ตั้งนิสัยตรง นายธิวัช รัชศิริ
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	คณะออกค่าใช้จ่ายเอง รุ่นที่ 1 รหัสงาน 912 B62 010 รุ่นที่ 2 รหัสงาน 912 B62 009
หมายเหตุ	รุ่นที่ 1 ศึกษาดูงานระหว่างวันที่ 29-31 พฤษภาคม 2562 รุ่นที่ 2 ศึกษาดูงานระหว่างวันที่ 3-5 มิถุนายน 2562

2. กำหนดการคณะ

Time	Schedule
Day 1	
10.35	Pick up at the Mae Fah Luang International Airport, Chiang Rai (Flight FD3199 8.35-9.45 hrs.)
10.45	Depart for Doi Tung Development Project
11.50	Ice breaking session
12.30	Lunch
13.30	Visit the Hall of Inspiration – The exhibition shows the characters, philosophies, and working principles of the Royal family, as well as their diligence to find ways to improve the lives and livelihoods of the Thai people in all corners of the Kingdom through simple but effective works. It also shows how the members of the family inspired each other, and how their examples can inspire so many others
14.30	Briefing on the overview of Doi Tung Development Project Visit the Project's database centre - Since 1988, the centre has been keeping track of socioeconomic and environmental data to assess the project's accountability and development progress.
15.30	Coffee break
15.45	Talking session with the local authority and community leaders as well as the new generation of Doi Tung (Sub-district Administrative Organization: SAO)
17.30	Visit Mae Fah Luang Garden - Besides being a famous tourist destination, the Mae Fah Luang Garden creates jobs that train Doi Tung people more delicate skills in agriculture
18.30	Dinner
19.30	Reflection workshop
Day 2	
06.45	Breakfast
07.50	Depart for the Cottage Industry Centre and Outlet

Time	Schedule
08.30	Visit Cottage Industry Centre and Outlet – This “mid-stream” phase of development combines local wisdom, particularly of local women, and modern know-how and adds exponential value to hand-made products, making them highly marketable locally and internationally. • Mulberry paper Factory • Weaving Factory • Ceramic Factory • Coffee Roasting Facility
10.00	Coffee break at Weaving Factory and Coffee Roasting Facilities
10.30	Visit Waste Management Centre and Doi Tung environmental development activities
11.30	Depart for Navuti Company’s coffee and macadamia plantation Site 1.
11.50	Visit Navuti Company’s coffee and macadamia plantation Site 1, & value-added processing factory. - Founded in 1989, Navuti is one of the first public-private partnership and Social Enterprise in Thailand.
12.30	Lunch
13.30	Briefing on the overview of Vanilla Project
14.00	Participate in local community’s development activity • Pouring husk for preparing vanilla plot at Pha Mee village (batch 1) • Plant betel palm in the area of vanilla plot as a shelter for vanilla bush (batch 2)
17.30	Leisure time
18.30	Dinner
19.30	Reflection workshop
Day 3	
07.00	Breakfast and check out
08.00	Briefing on the overview of Doi Tung and Mae Fah Luang Foundation as Social Enterprise Business
08.30	Visit local social enterprise/cooperatives and discuss

Time	Schedule
	with entrepreneurs in the community (participants to be divided into 4 groups)
10.30	Depart for Doi Tung Development Project
11.00	Conclusion and Q&A
12.00	Lunch
13.00	Depart for the Mae Fah Luang International Airport, Chiang Rai (Flight FD3200 17.00-18.20 hrs.)

3. สรุปเนื้อหาการศึกษาดูงาน

วันที่ 1

กิจกรรม รับฟังบรรยายสรุปภาพรวมโครงการพัฒนาดอยตุงฯ และศูนย์ข้อมูลโครงการฯ โดยนางอมรรัตน์ บังคมเนตร และ นายรัฐกร สวัสดิ์แดง / นายพงษ์ศักดิ์ อภิสิทธิ์สุนทร

เนื้อหาหลัก

- นางอมรรัตน์: บรรยายเปรียบเทียบสภาพดอยตุงในอดีต และหลังจากที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ได้เข้ามาในพื้นที่ เห็นภาพการใช้ชีวิตที่ยากลำบาก สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ยังเข้าไม่ถึง มีกองกำลังติดอาวุธพื้นที่ชาวบ้านใช้ชีวิตตามมีตามเกิด ปลุกและขายฝิ่นเพื่อแลกเงินมาซื้อข้าวในการดำรงชีวิต จนกระทั่งสมเด็จพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชได้ทรงมีพระราชดำริให้พัฒนาดอยตุงฯ ขึ้น เปลี่ยนวิถีชีวิตของชาวบ้านให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ได้รับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษา มีรายได้จากการปลูกกาแฟ และมีการบำบัดผู้ติดยาฝิ่นจนปัญหาการปลูกพืชเสพติด (ฝิ่น) และปัญหาอื่นๆ ค่อยๆ หดหายไป
- นายรัฐกร / นายพงษ์ศักดิ์ บรรยายเรื่องการสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมเมื่อเริ่มต้นโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เพื่อเก็บข้อมูลประชากร อาชีพ รายได้ โดยลงพื้นที่ สัมภาษณ์ และพูดคุยกับชาวบ้าน เพื่อหาปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ ทำให้แก้ไขได้ตรงจุด เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดนเน้นว่าต้องเป็นการเก็บข้อมูลจริงและทำอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นถามตอบ

1. โครงการฯ มีกระบวนการในการบำบัดคนติดยาอย่างไร จึงทำให้เขากลับเข้ามาอยู่ในสังคมได้

ตอบ ผู้ติดยาเสพติดนั้น จะไม่สามารถเลิกยาได้เลยหากยังอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดิมๆ ดังนั้นโครงการจึงทำความเข้าใจกับชุมชน ให้โอกาส ให้กำลังใจ ให้อาชีพ และให้ทุกคนมองว่าผู้เสพติดที่พยายามจะเลิกยานั้นเป็นฮีโร่ที่เอาชนะใจตนเองได้ ขณะนั้นมีจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดทั้งสิ้น 469 คน

2. CSR กับ SE ต่างกันอย่างไร

ตอบ (โดยดร.วรพงษ์)

1. SE เริ่มจากมองเห็นปัญหาและต้องการแก้ปัญหาต่างๆ แต่ CSR แค่ต้องการ give back สู้สังคม
2. SE มี cost social ที่ชัดเจน เมื่อดำเนินการแล้วมีกลไกการตรวจสอบได้ แต่ CSR ไม่มี cost social ที่ชัด เป็นการ spend budget มากกว่า
3. SE คือการทำธุรกิจที่ยั่งยืน โปร่งใส แต่ CSR อาจมี hidden agenda เช่นการทำ tax redemption

กิจกรรม พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส และคนรุ่นใหม่

วิทยากรตัวแทนจากอบต.แม่ฟ้าหลวง

1. นายวีรชิต วรวิชัยกุล	นายกอบต.แม่ฟ้าหลวง
2. นายเผ่าพันธุ์ธิน ธรรมบัณฑิต	ปลัดอบต.แม่ฟ้าหลวง
3. นายประเสริฐ คำลือ	รองประธานสภาอบต.แม่ฟ้าหลวง

วิทยากรตัวแทนผู้อาวุโส

1. นายชำนาญ อภิสุนทรกุล	อดีตผู้ติดฝิ่นมากกว่า 20 ปี
2. นางมยุรา สิลาวงศกรกุล	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนา และประธานกลุ่มสตรี
3. นางอรรณณ โสภณอำนวยกิจ	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ โรงงานทอผ้า

วิทยากรตัวแทนคนรุ่นใหม่

1. นายสาม นามปืด	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ส่วนท่องเที่ยว
2. นางสาววิภาวดี พิมพ์ติกุล	เจ้าหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้
3. นายณัฐสิทธิ์ ออตะไคร้	เจ้าหน้าที่โครงการพิเศษ
4. นางสาวกาญจนา มณีรยา	นักเรียนทุนและนักศึกษาฝึกงาน
5. นางสาว ศกุนตลา จรุงโกศลเกษ	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล (IT)

ประเด็นถามตอบ

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
1	มีความเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นบ้าง เมื่อโครงการฯ เข้ามาและทำให้การค้าฝิ่นหมดไป	นายกอบต.: ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงในการสร้างคนให้มีชีวิตใหม่ มีความสะดวกในชีวิตมากขึ้น ชาวบ้านได้มีอาชีพ มีรายได้ ถึงแม้ตอนแรก ชาวบ้านจะยังไม่เชื่อโครงการ แต่ทุกอย่างมีข้อมูลชัดเจน เช่น แสดงให้เห็นรายได้จากการค้าฝิ่นเปรียบเทียบกับรายได้จากโครงการฯ ที่จะได้ต่อปี ให้การศึกษา ถึงแม้คนในพื้นที่จะพูดภาษาไทยไม่ได้ แต่ก็มีคนที่พอจะพูดภาษาไทยได้มาเป็น

		อาสาพัฒนา เป็นกลุ่มช่วยแปลภาษาชนเผ่าให้ เป็นการสร้างคน ด้วยการให้การศึกษา เมื่อได้รับการศึกษา มีอาชีพ มีรายได้ จึงค่อยแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดต่อ
2	แต่ละคนมีรายได้จากอะไรบ้าง	นางอรรวรรณ : จากการทำนา และจากการทำงานในโรงงานทอผ้า สามารถส่งเสียลูกทั้ง 4 คน เรียนได้จนจบปริญญา
3	ตอนที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้ามา ลุงชำนาญรู้สึกอย่างไร เชื่อหรือไม่ว่าชีวิตจะดีขึ้น	ตอนแรกรู้สึกกลัวมากกว่า และก็สงสัยว่าสมเด็จย่าคือใคร แต่มีเจ้าหน้าที่โครงการเข้ามาอธิบายให้ฟังจนรู้สึกวางใจ และชีวิตก็ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นจริงๆ
4	คนรุ่นใหม่วัยกลางคนที่ออกไปรับจ้างต่างถิ่นนั้น จะกลับมาสานต่อประเพณีหรืองานของครอบครัวหรือไม่	นายกอบต.: ถ้ามีงานหรือเทศกาลต่างๆ ลูกหลานจะกลับมาเพื่อร่วมประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่า แต่ที่สำคัญคือไม่ว่าจะมีลูกหลานออกไปทำงานที่อื่นมากแค่ไหน จะต้องมี 1 คนที่ดูแลพ่อแม่ เพราะถือเป็นวัฒนธรรมชนเผ่าที่จะไม่ทอดทิ้งบุพการี
5	ถ้าที่นี่มีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้คนอยู่ในพื้นที่มากขึ้นไม่จากบ้านไปอยู่ที่อื่น แม้ว่าการออกไปทำงานนอกพื้นที่จะทำให้ได้รายได้มากขึ้นก็ตาม	- นายสาม : ในฐานะรุ่นพี่ก็พยายามทำตัวเป็นแบบอย่างให้น้องๆ เยาวชน ว่าเราได้รับโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นเราจึงกลับมาทำงานในโครงการฯ เพื่อพัฒนาบ้านเกิด - นายประเสริฐ : ตนเองไม่ออกไปทำงานข้างนอก เนื่องจากในอดีตเคยทำงานที่ต่างอำเภอและมีปัญหาเรื่องสุขภาพ บิดาจึงชวนให้กลับมาและลงสมัครเป็นเจ้าหน้าที่อบต. ทำงานในพื้นที่บ้านเกิด รวมทั้งภรรยา ก็อยากทำงานช่วยเหลือชุมชนเช่นกัน - นางมยุรา ไม่ได้ส่งลูกให้ออกไปทำงานข้างนอก เพราะคิดว่าที่ดอยตุงนั้นดีอยู่แล้ว อากาศดี มีน้ำ มีไฟฟ้า ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนไม่สูง เพราะปลูกข้าวกินเอง อยู่แบบพอเพียง ถ้าไปอยู่ที่อื่น ทุกอย่างต้องซื้อ มีแต่รายจ่าย
6	ความสุขในชีวิตคืออะไร	- นางอรรวรรณ: ได้ส่งลูกเรียนจนเห็นลูกเรียนจบ มีงานทำกันทุกคน - นางมยุรา: การได้อยู่พร้อมหน้าครอบครัว อยู่ในชุมชนดอยตุง ได้ทำงานจิตอาสา มีลูก 2 คน ได้เลี้ยงหลาน 4 คน ถือเป็นความสุข - ลุงชำนาญ: ได้ทำงานในสวนกาแฟ มีสวนชาเป็นของตัวเอง

		- <i>ปลัดอบต.</i>: การได้กลับมาอยู่ที่บ้าน อยู่กันพร้อมหน้าครอบครัว พ่อแม่ลูก - <i>นายสาม</i>: คือการได้ทำงานในโครงการฯ และอยู่กับครอบครัว - <i>นางสาวกาญจนา</i>: การได้อยู่กับครอบครัว - <i>นางสาววิภาวดี</i>: แต่ละคนความสุขไม่เหมือนกัน อยู่ที่มุมมองของแต่ละคน แต่ความสุขของหนูคือการได้มีหัวหน้าดีๆ ทำงานที่เรารัก ได้อยู่กับครอบครัว
7	โครงการฯ มีแนวทางหรือการวางแผนงานอย่างไรสำหรับอนาคต ที่คนรุ่นใหม่จะออกนอกพื้นที่เพื่อหางานทำ และในพื้นที่จะเหลือแค่คนสูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ	<i>นางสาวณัฏฐวรรค์</i>: ทางโครงการฯ ก็ได้ตระหนักถึงเรื่องนี้เช่นกัน และได้วางนโยบายและแผนงานเพื่อรองรับคนรุ่นใหม่ให้กลับมาทำงานในพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้ - พัฒนา smart farmer ใช้เทคโนโลยีเข้ามาในการบริหารจัดการ - สร้างงานสร้างอาชีพที่หลากหลายให้คนรุ่นใหม่ เพราะปัจจัยที่คนรุ่นใหม่ไม่กลับมาเนื่องจากไม่มีงานทำ เช่น บาริสต้าคอตตุง เป็นต้น - หาพืชเศรษฐกิจและพัฒนาระบบฟาร์ม มีการทำ R&D และผลิตผลที่ได้จะออกไปสู่ตลาดกลุ่ม niche แทนที่จะเป็นตลาด mass เช่น วานิลลา
8	ในอนาคตข้างหน้า 5-10 ปี อยากเห็นอะไรในแง่ของการพัฒนาชุมชน	<i>นายกอบต. :</i> 1. ป่าไม้สมบูรณ์ ทุกคนช่วยเหลือกันหมด รู้จักกันทั้งหมด บ้าน อยู่อาศัยแบบช่วยเหลือและพึ่งพากัน 2. คนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และปลูกฝังให้รักชุมชน ถิ่นฐาน รักพี่น้อง
9	ชาวบ้านในพื้นที่คอตตุงมีปัญหาหนี้สินหรือไม่	<i>นายกอบต. :</i> ชาวบ้านในพื้นที่คอตตุงไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องหนี้สิน เพราะชาวบ้านใช้ชีวิตแบบพอเพียง ถ้าพวกเขามีความพร้อมด้านการเงิน เขาถึงจะซื้อ จะลงทุน

สรุปบทเรียนประจำวัน

โจทย์คือ “ได้เห็นและได้เรียนรู้อะไรจากการศึกษาดูงานในวันแรก”

- ประวัติของดอยตุง และกิจกรรมของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ
- ปัญหาภายในพื้นที่ และวิถีชีวิตชาวดอย
- เข้าใจ value และ culture ของคนดอยตุง ที่ต่างจากสังคมเมือง
- เห็นความมุ่งมั่นในการพัฒนาดอยตุง คนรุ่นใหม่คืออนาคตของดอยตุง
- ครอบครัวยุคใหม่คือความสุข ความพอเพียง ความสบายใจ
- Efficient business model
- การเลือกพืชเศรษฐกิจของดอยตุง คือต้องอยู่ร่วมกับป่าได้ ใช้พื้นที่น้อย และแปรรูปหรือสร้างมูลค่าเพิ่มได้
- เข้าใจ 3S Model : Survival Sufficiency Sustainability รู้ว่าดอยตุงอยู่ในขั้นพอเพียงที่พยายามไปสู่ขั้นยั่งยืน
- Communication and Participate กระบวนการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- Root cause analysis เจ็บ จน ไม่รู้
- ในการแก้ไขปัญหาควรเริ่มจากต้นเหตุ
- การปรับตัวของโครงการฯ กับเทคโนโลยี ถ้ามีเทคโนโลยีที่ทำให้ต้องจ้างแรงงานน้อยลง โครงการฯ จะไม่ทำ เพราะโครงการต้องการพัฒนาศักยภาพของคน เพื่อให้เขามีอาชีพและมีรายได้
- ดอยตุงเป็นบ้านที่อบอุ่น เห็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เรียนรู้ว่าครอบครัวเป็นรากฐานที่ดีและมั่นคง
- หยดน้ำนั้นต้องเริ่มจากตัวเรา เพื่อส่งแรงกระเพื่อมไปสู่คนอื่น ๆ
- สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จเยือนดอยตุง
- ไม่มีใครเป็นคนไม่ดี 100% แต่ต้องมองในด้านดีของแต่ละคนถึงจะอยู่ร่วมกันได้
- เรียนรู้แนวคิดของ social enterprise – การมีส่วนร่วมของชุมชน
- คุณภาพสินค้าเป็นสิ่งสำคัญในการทำธุรกิจ ดังคำกล่าวของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร “อย่าให้คนซื้อของเราเพราะสงสาร แต่ต้องทำให้ได้มาตรฐาน”
- ความสุขของแต่ละคนไม่เหมือนกัน
- นิยามความยั่งยืนของแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน

เพิ่มเติม

- เรื่องพื้นเป็นสิ่งที่สำคัญมาก หากปวดพื้นกินข้าวไม่ได้ กินข้าวไม่ได้ก็ไม่มีแรงทำงาน ไม่ทำงานก็ไม่มีเงิน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร จึงส่งเสริมเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องแรกของการพัฒนาคน
- ฝืนถ้าใช้น้อยเป็นยารักษาโรคได้ แต่ถ้าใช้มากจะเป็นสารเสพติด

Group 1

- ประวัติของดอยตุง
- กิจกรรมของโครงการ
- เข้าใจ value/culture ที่ทางวัดมี
- เห็นความมุ่งมั่นในการพัฒนาดอยตุง
- Definition of happiness
- การวัดด้วย data
- Efficient business model

2

การวิเคราะห์ และแก้ปัญหาให้กับเกษตรกร (ชาวเขา)

- ยาเสพติด
- คุณภาพชีวิต
- ทำไร่เลื่อนลอย
- ไม่ได้รับการศึกษา

มุมมองชีวิตรูปแบบใหม่ "ความสุข"

3S

- Survival
- Sufficiency
- Sustainability

ประวัติความเป็นมา + เป้าหมายของมูลนิธิ แม่ฟ้าหลวง

วิสัยทัศน์ (Vision)

หยดน้ำ 1 หยด

ความสุขของแต่ละคนไม่เหมือนกัน

3S

- Survive
- Sufficient
- Sustain

Communicate & Participate

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

เจ็บจนไม่รู้

- suitable technology
- ปัญหาไร้เงื่อนไข, ขาดสต็อค
- การพัฒนาศึกษา

THIRD TAM SINE JAN

AMY NUTTO MAI BOSS

4

- ประวัติของดอยตุง และมูลนิธิ แม่ฟ้าหลวง
- การดำเนินงานของมูลนิธิฯ
- การแก้ไขปัญหาชาวเขา
- มุมมองของมูลนิธิฯ
- CU/FUTURE ของเรา
- แนวคิดของมูลนิธิฯ / ประวัติ
- ที่มาของชื่อ แม่ฟ้าหลวง
- การปรับตัวของมูลนิธิฯ
- มูลนิธิฯ ความสำเร็จ ของคนในชุมชน
- ดอยตุงไม่มีอะไรเหลือ !!! ดอยตุงไม่ใช่ดอยคำ !!!

TOMATO

5

6

HANSA

- Life > money
- การบริหารองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร
 - Planning (3S)
 - Root cause analysis
- ประวัติมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง & โครงการดอยตุง
- วิสัยทัศน์ (วิสัยทัศน์ V.S. วิสัยทัศน์)
- ใจเขาใจเรา

GROUP 7

- ประวัติ ส้มเดี๋ย
- การแก้ปัญหาที่สวน (คน, เครื่องมือ, สิ่งของ)
- การแก้ปัญหาที่สวน (คน, เครื่องมือ, สิ่งของ)
- Vanilla ที่โลว 10K
- 3S
- เจ็บจนไม่รู้
- 2531, 2532
- ดอยตุง (ใจเขาใจเรา) เกือบ
- วิสัยทัศน์
- แผนงานสู่อนาคต
- Doing from local
- ป้าอรรณพ มาส่า ทาน QC
- 2531 - 70 - 400 - 1000 - 4,000

DOITUNG'S COFFEE BEAN

8

- ได้เข้าใจประวัติความเป็นมาของมูลนิธิฯ & ดอยตุง ได้และเข้าใจระบบการทำงาน, impact, ความสำคัญต่อชุมชน
- ปัญหามองเห็นที่ และวิธีชีวิตชาวเขา การเข้าใจชีวิต
- ความสุขที่แท้จริงไม่ได้มาจาก ความสุขส่วนตัวของคนเรา แต่มันอยู่ที่ใจ
- วิสัยทัศน์ มูลนิธิฯ สอดคล้อง กับปัญหา และความต้องการ
- วิสัยทัศน์ของมูลนิธิฯ -> ตามที่โครงการฯ กำหนดไว้

สรุปบทเรียนในใจไทย ได้เรียนรู้อะไรจากการศึกษาดูงานที่ดอยตุงในวันแรก

วันที่ 2

กิจกรรม เยี่ยมชมศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

เนื้อหาหลัก คือ การสร้างงานสร้างอาชีพให้คนทุกวัย ทุกสถานะ การพัฒนาศักยภาพของคน พัฒนาจากศักยภาพที่ชุมชนมีอยู่ การกระจายความเสี่ยงทางธุรกิจ การควบคุมคุณภาพการผลิตทุกขั้นตอน การแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า ความร่วมมือกับต่างประเทศ

วิทยากรบรรยาย ประกอบด้วย

- โรงงานกระดาษสา นางเสาร์ หนานแสง
- โรงงานทอผ้า นางคำ ต้าคำจริง และนายโกศลย์ รัชตะนิธิโสภณ
- โรงงานเซรามิก นางสาววิไลพร จรุงโกศลเกษม
- โรงควักกาแฟ นางสาวค่านวล หนานไส่

ข้อซักถามระหว่างการศึกษาดูงาน

โรงงานกระดาษสา

1. จะรู้ได้อย่างไรว่าการซื้อสาแต่ละครั้งจะได้กระดาษสาก็แถม

ตอบ บ้างๆ ทำมานานแล้วมีความชำนาญจึงสามารถกะน้ำหนักมือจากการซื้อแต่ละครั้งได้ แต่เราจะมีเครื่องชั่งน้ำหนักวัดน้ำหนักของกระดาษอีกครั้งเพื่อตรวจสอบ

2. เราเอากระดาษสาไปผลิตอะไรต่อบ้าง

ตอบ ถุงกระดาษ กล่องกระดาษสา ปกสมุด พัด เพื่อเพิ่มมูลค่า

3. กระดาษสาที่มีลายเชือก ทำยากกว่ากระดาษธรรมดาหรือไม่

ตอบ ใช่ เพราะต้องซื้อกระดาษสาหลายรอบ

4. กระดาษที่ใช้สา 100% กับที่ผสมกระดาษลูกฟูกต่างกันอย่างไร

ตอบ กระดาษสา 100% จะเหนียวกว่ากระดาษที่ผสมกระดาษลูกฟูก

5. ถ้ากระดาษสาที่ผสมกระดาษลูกฟูกเหนียวน้อยกว่า ทำไมเราจึงใช้มาทำถุงใส่ของให้กับร้านของดอยตุง

ตอบ เพราะเราต้องการลดปริมาณขยะและลดต้นทุนการผลิต ซึ่งพอเราทำให้กระดาษมีความหนาขึ้น ก็มีคุณภาพดีทดแทนกระดาษสา 100% ได้

6. การตากวางลงบนกระดาษตามขั้นตอนการแปรรูปกระดาษสาเป็นของใช้อื่นๆ จะทำให้กระดาษเปื่อยหรือไม่

ตอบ ไม่ เพราะเจ้าหน้าที่เรามีความชำนาญในการทำ จึงไม่ทำให้กระดาษเปื่อย

7. ในอนาคตเราจะมีเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการผลิตหรือไม่

ตอบ เราพยายาม balance การใช้เทคโนโลยี ให้ใช้แต่พอดี

8. ถ้าในอนาคต ชาวบ้าน คนรุ่นใหม่ ไม่มาทำงานในโรงงานแล้ว จะเปลี่ยนไปใช้เครื่องจักรหรือไม่

ตอบ อาจจะเปลี่ยนไปใช้ แต่ตราใบไต่ที่ยังมีคนทำงานให้เราอยู่ เราจะใช้แรงงานคนก่อน

เรียนรู้กระบวนการผลิตกระดาษและการเพิ่มมูลค่า

โรงงานทอผ้า

1. เส้นด้ายที่เราใช้ทอเอามาจากไหน

ตอบ เราซื้อมาจาก supplier ภายนอก แล้วนำมาย้อมสีเอง

2. แล้วเส้นไหมเราเลี้ยงตัวไหมเองหรือเปล่า

ตอบ เราไม่ได้เลี้ยงเอง เราซื้อมาจาก supplier เหมือนกัน

3. ปารู้ได้อย่างไรว่าต้องเหยียบขาเหยียบอย่างไร

ตอบ เราจะมิตีไซเนอร์ออกแบบลายมาให้ก่อน แล้วแกะลายออกมาเป็นแพทเทิร์นผ้า การเหยียบขาเหยียบจะขึ้นอยู่กับลายผ้า ถ้าลายไม่ยาก ก็จะเหยียบไม่กี่ขาเหยียบ แต่ลายยากก็จะต้องเหยียบเยอะ ช่างทอมีความชำนาญสูงจะสามารถเหยียบขาเหยียบขึ้นลายผ้าได้อย่างคล่องแคล่ว

เรียนรู้ประวัติโรงงานทอผ้าและขั้นตอนการผลิตผ้าทอมือ

โรงงานเซรามิก

1. เรานำดินที่ใช้ผลิตเซรามิกมาจากไหน

ตอบ เราซื้อมาจากที่ต่างๆ เช่น ลำปาง

2. ดินที่แห้งแล้ว ต้องทิ้งหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้

ตอบ เราสามารถนำดินที่แห้งแล้วไปผสมน้ำแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้

3. สีของเซรามิก (ที่เผาปสีกิตแล้ว) ที่ต่างกันมาจากส่วนผสมดินที่ต่างกันใช่หรือไม่

ตอบ ใช่

4. Distributor ที่รับของดอยตุงไปวางจำหน่าย เขา present สินค้าให้ดอยตุงหรือไม่

ตอบ แล้วแต่บริษัท

5. ดอยตุงมี individual collection เช่น collection นี้มาจากการออกแบบและผลิตโดยช่างฝีมือคนนี้นั่น บ้างหรือไม่

ตอบ เรามีช่างฝีมือที่ออก collection ร่วมกับทางคาซามะ และก็มีการทำงานกับดารา ผู้ที่มีชื่อเสียงหลายท่าน ผ่านโครงการ Doi Tung and Friends

6. ดอยตุงประสบปัญหาอะไรบ้างจากการทำงานร่วมกับ IKEA

ตอบ มี cost เพิ่มขึ้นจากการที่เราต้องปรับโรงงานให้เป็นมาตรฐานตามที่เขาดังไว้ เช่น เรื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนงาน การกำจัดของเหลือทิ้ง

7. ทำไม IKEA จึงไม่ขายผลิตภัณฑ์ดอยตุงที่เมืองไทย

ตอบ เป็นการตลาดของทาง IKEA เนื่องจากสินค้าจะถูกออกแบบมาเพื่อกลุ่มเป้าหมายในโซนยุโรป

โรงงานแก้วกาแฟ

1. การคัดแยกขนาด สี เกรดของกาแฟ ทำอย่างไร

ตอบ ใช้เครื่องจักรคัด

2. แก้วกาแฟกี่ครั้ง

ตอบ ครั้งเดียว แต่ระยะเวลาในการคั่วที่ต่างกันจะให้รสชาติที่ต่างกัน เช่น คั่วอ่อน คั่วกลาง คั่วเข้ม แต่อุณหภูมิที่ใช้ไม่ได้แตกต่างกันมาก

3. เปลือกกาแฟที่เหลือจากการสีเอาไปใช้ทำอะไรต่อ

ตอบ เอาไปทำปุ๋ย

4. หมอนกาแฟที่วางขายกัน ใช้ส่วนไหนของกาแฟ

ตอบ ใช้กาแฟกะลา เนื่องจากไม่มีกลิ่น

5. ชาวบ้านสามารถทำอย่างอื่นได้หรือไม่ นอกจากการเก็บกาแฟ

ตอบ ได้ เพราะตอนนี้ก็มีบางหมู่บ้านที่มีแบรนด์กาแฟ มีโรงงานของตนเอง เช่นที่หมู่บ้านผาหมี หมู่บ้านลิเซ เราไม่ได้ห้ามทำแบรนด์เพราะเราสอนให้ชาวบ้านลงมือทำ ให้ปลูก ให้มีคุณภาพ เพื่อให้เขาต่อยอดต่อได้เอง

กิจกรรม เยี่ยมชมศูนย์สิ่งแวดล้อม

นำชมและให้ข้อมูลโดย นายไพศาล คำกาศ นายวิบูลชัย บุญเป็งแก้ว และนายพิทักษ์ ไชยลังกา

เนื้อหาหลัก คือ อธิบายแนวทางการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงที่ตระหนักถึงการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นว่าองค์กรได้นำแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มาใช้ทุกขั้นตอนของการทำงาน และความพยายามที่จะเป็นองค์กร zero waste to landfill

ข้อซักถามระหว่างการศึกษาดูงาน

1. น้ำเสียถูกลำเลียงส่งมาที่นี่ได้อย่างไร

ตอบ ใช้ปั๊มน้ำสูบเข้ามายังบ่อบำบัด

2. พลังงานจากเตาชีวมวลได้มาจากอะไร และส่งพลังงานไปใช้ที่โรงงานไหนบ้าง

ตอบ ได้มาจากเปลือกแมคคาเดเมีย เศษกระดาศา เศษด้าย และพลังงานความร้อนที่ได้นำไปใช้ในโรงงานแมคคาเดเมีย โรงงานกระดาศา โรงงานย้อมผ้า และโรงงานเซรามิก

3. ตลอดจนกระบวนการคัดแยกขยะ ใช้เจ้าหน้าที่ทั้งหมดกี่คน

ตอบ 5 คน

4. แล้วช่วงงานสีสันทอดยตุ่ง ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจำนวนมาก มีวิธีการจัดการขยะอย่างไร

ตอบ หน่วยงานสิ่งแวดล้อมของกำลังพลสนับสนุนจากส่วนงานอื่นๆ เพื่อมาช่วยในการจัดการ แต่ภายในงานสีสันทอดยตุ่งก็มีนโยบายการใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งงาน และมีป้ายขยะประเภทต่างๆ ติดไว้ที่ถังขยะเพื่อให้ความรู้นักท่องเที่ยว จึงทำให้การจัดการคัดแยกขยะหลังจบงานทำได้ง่ายขึ้น

5. พลาสติก เช่น ขวดน้ำ เมื่อคัดแยกแล้วมีวิธีการทำอย่างไรต่อ

ตอบ เราจะรวบรวมไว้จนได้จำนวนหนึ่ง จึงเรียกรถมารับไปขายต่อส่งให้โรงงานที่จะนำพลาสติกไปรีไซเคิลต่อ

ฟังบรรยายนโยบายและแนวทางปฏิบัติของมูลนิธิในการจัดการขยะ

กิจกรรม เยี่ยมชมแปลงป่าเศรษฐกิจนุติไซต์ 1

นำชมและให้ข้อมูลโดย นายสุรศักดิ์ เสียงดี และนายหลวง นามยี

เนื้อหาหลัก คือ เรื่องความสำคัญของป่าเศรษฐกิจ การจัดการพื้นที่ หลักการทำงานว่าชาวบ้านได้อะไร ความเป็นเจ้าของ การควบคุมคุณภาพ การแปรรูปเพิ่มมูลค่า และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

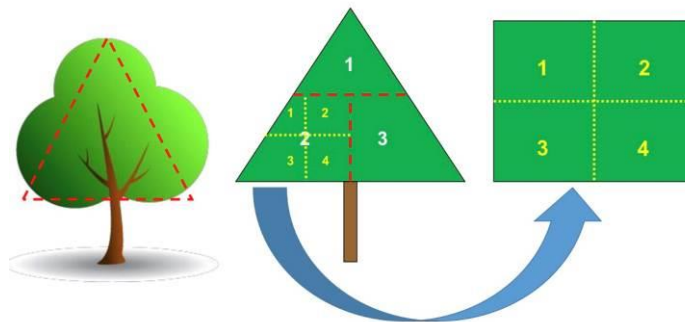
ข้อซักถามระหว่างการศึกษาดูงาน

แปลงแมคคาเดเมีย

1. ประมาณการผลิตแมคคาต่อต้นได้อย่างไร

ตอบ ใช้การประเมินด้วยสายตา โดยมีหลักการแบ่งต้นแมคคาเป็น 3 ส่วนใหญ่ในลักษณะสามเหลี่ยม (ตามรูป) จากนั้น ใน 1 ส่วนใหญ่ เราจะซอยเป็น 4 ส่วนย่อย ใน 1 ส่วนย่อยควรจะมีเมล็ดเขียวมากกว่า 112 ขึ้นไป เพราะ โดยเฉลี่ยเม็ดเขียว 112 เม็ด จะได้ NIS ประมาณ 1 กิโลกรัม เพราะฉะนั้นถ้าใน 1 ส่วนย่อยได้อย่างน้อย 1 กิโลกรัม NIS เราก็จะดูว่าจาก 4 ส่วนย่อย x 3 ส่วนใหญ่ ควรจะได้ 12 กิโล ก็เท่ากับได้เกรด B หลังจากได้เกรดแล้ว เราก็จะเอาจำนวนต้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมดมาประมาณการว่าในปีนี้จะได้ผลผลิต NIS

การให้เกรดต้น (ผลผลิต)

2. แมคคาเดเมียรสน้ำผึ้ง เราใช้น้ำผึ้งจากดอกแมคคาเดเมียใช่หรือไม่

ตอบ ใช่

3. แมคคาเดเมีย ให้ผลผลิตช่วงไหน

ตอบ เดือนมิถุนายนถึงพฤศจิกายน แต่ก็มีบ้างที่ออกนอกฤดู

แปลงกาแฟ

1. ถ้าชาวบ้านอยากปลูกกาแฟสายพันธุ์ใหม่ ต้องทำอะไรบ้าง

ตอบ ชาวบ้านสามารถมาคุยกับโครงการ เรื่องแนวทางการปลูก ก่อนจะเริ่มทำจริง โครงการจะสนับสนุนความรู้ ต้นกล้าและปุ๋ยให้

2. ในแต่ละพื้นที่ที่ปลูกกาแฟ ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพเท่ากันหรือไม่

ตอบ ความสูงของพื้นที่มีผลต่อคุณภาพของกาแฟ ยิ่งพื้นที่สูงยิ่งดี แต่เราให้ราคาเท่ากันหมด ไม่ว่าจะปลูกที่ความสูงระดับไหน แต่ถ้าชาวบ้านคนไหนดูแลดี จะได้ราคาที่สูงกว่า

3. กาแฟที่อร่อยที่สุดคือพันธุ์อะไร

ตอบ กาแฟ Java

4. อุณหภูมิโลกที่ร้อนขึ้น มีผลต่อกาแฟไหม

ตอบ มีผลต่อผลผลิต กาแฟจะติดผลน้อยลงเนื่องจากอากาศร้อน ขาดน้ำ

5. ถ้าต้องการขยายแปลงกาแฟ สามารถทำได้หรือไม่

ตอบ ไม่มีการขยายพื้นที่แล้วเพราะพื้นที่ถูกใช้เต็ม และมีเจ้าของหมดแล้ว

6. ถ้าดอยตุงต้องการขยายการผลิต จะทำอย่างไร

ตอบ ขยายไปยังพื้นที่อื่น โดยนำกระบวนการดูแลรักษาแบบดอยตุงไปใช้ ดังเช่นที่ฝั้งพม่า

7. กาแฟดอยตุงเป็น organic หรือไม่

ตอบ ยังไม่เป็น 100% เนื่องจากเรายังใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อรักษาระดับรสชาติให้คงที่ ดินมีส่วนสำคัญต่อรสชาติกาแฟ คือ ถ้าโครงสร้างดินแข็ง ทำให้กาแฟโต รสชาติดี แต่ถ้าดินไม่แข็ง กาแฟจะไม่โต

ฟังบรรยายการเรื่องป่าเศรษฐกิจและการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

กิจกรรมชุมชน เตรียมแปลงปลูกวานิลลาด้วยการเทกาบมะพร้าวบนเสาหลัก และคลุมดิน (รุ่น 1)

กิจกรรมชุมชน ปลูกต้นกล้าหมาก เพื่อเป็นร่มเงาให้ต้นวานิลลา (รุ่น 2)

นำกิจกรรมโดย นางสาวมณฑากานต์ ผ่องสุวรรณณณ์ และ นายธนทัต อนิวรรณ

เนื้อหาหลักของกิจกรรม นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน เข้าใจเรื่องการลงพื้นที่จริงและการปฏิบัติจริง เรียนรู้ขั้นตอนการปลูกพืชเศรษฐกิจของดอยตุง เข้าใจแนวทางการทำงานของโครงการฯว่าจะไม่เพิ่มความเสี่ยงให้ชาวบ้าน แต่จะมีการทดลองและทำแผนธุรกิจก่อนส่งมอบอาชีพต่อให้ชาวบ้านก่อนเสมอ

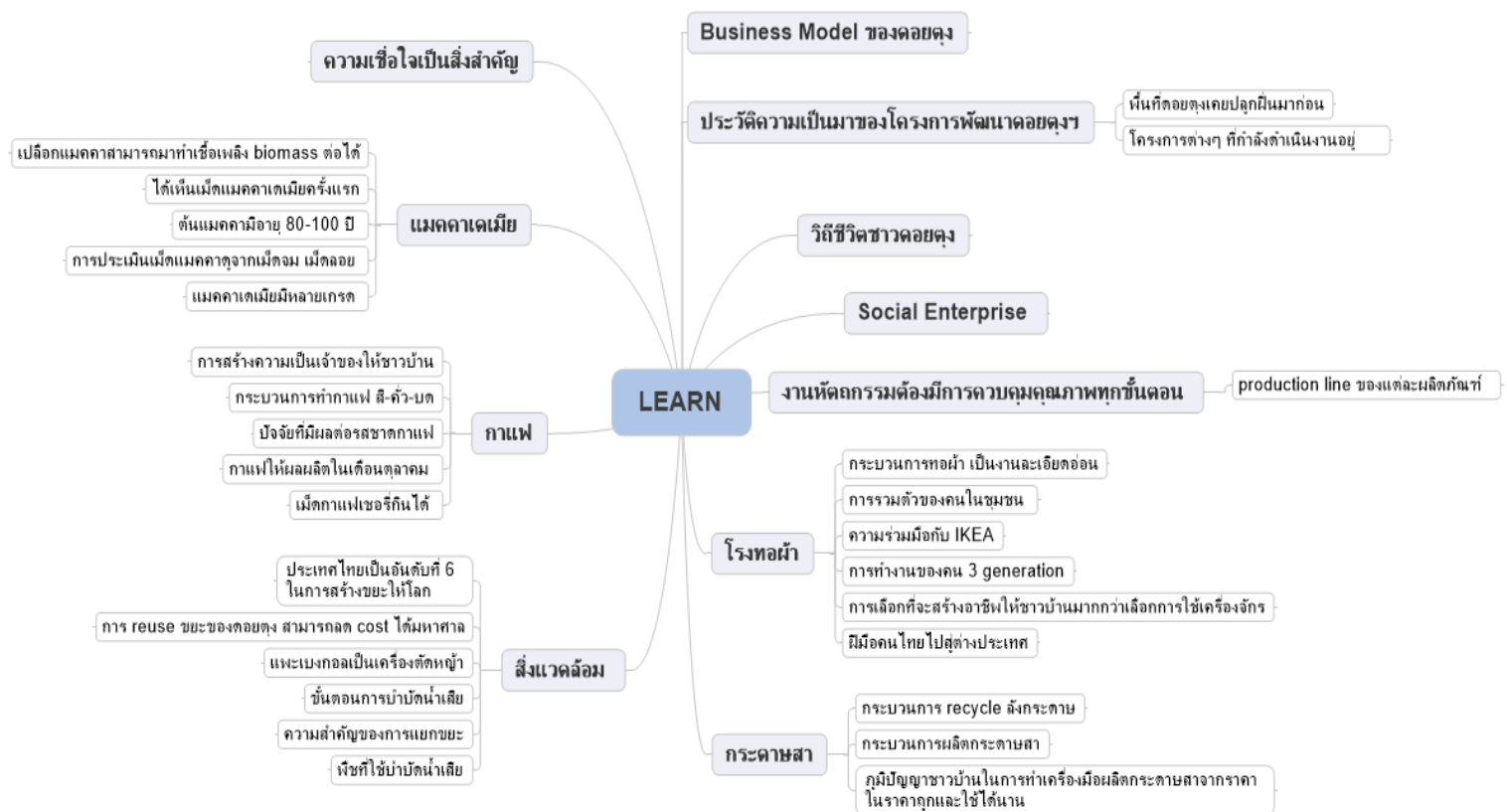

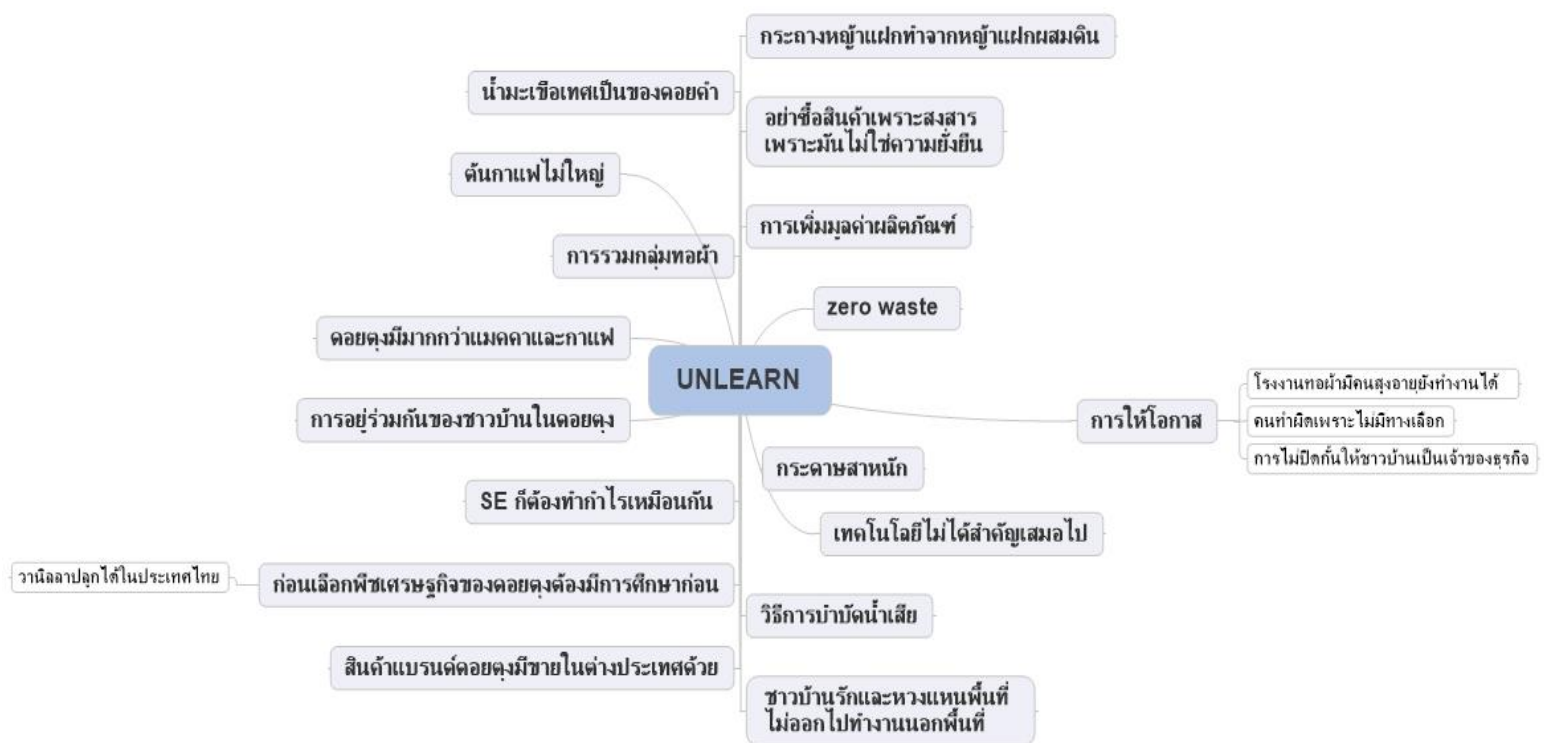
กิจกรรมเทกามะพร้าวและปลูกกล้าหมาก ณ แปลงวานิลลาบ้านผาหมี่

กิจกรรมสรุปบทเรียนประจำวัน

โจทย์: Learn (เรียนรู้อะไรใหม่) Relearn (เรียนรู้ในสิ่งที่เคยรู้แล้ว ด้วยมุมมองใหม่) Unlearn (การไม่ยึดติดกับความรู้อันเก่า)

วันที่ 3

กิจกรรม รับฟังบรรยายเรื่องธุรกิจเพื่อสังคมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ โดย นายสมิทธิ หาเรือนพิษณุ

เนื้อหาหลัก แนวคิดการดำเนินงานด้านธุรกิจเพื่อสังคมของมูลนิธิฯ โครงการริเริ่มต่างๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ และแนวทางสู่ความเป็นผู้นำด้านธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย

ประเด็นคำถาม-คำตอบ

1. ความแตกต่างระหว่างดอยตุงกับดอยคำ

ตอบ ทั้ง 2 โครงการเป็นเหมือนโครงการพี่โครงการน้อง โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณเป็นผู้อุปถัมภ์ ส่วนโครงการหลวงดอยคำก่อตั้งโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มีการส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกพืชผลทางการเกษตร

2. มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกพนักงานอย่างไร

ตอบ เรามีทั้งการทดสอบทัศนคติ พิจารณบุคลิกภาพว่าเหมาะกับงานที่เปิดรับหรือไม่ และการสอบข้อเขียน ประเมินกระบวนการคิดวิเคราะห์และความรู้ทั่วไป มีการให้คะแนนในแต่ละบททดสอบ ซึ่งหน่วยงานที่คิดว่าน้องๆ BBA สามารถลงสมัครมาทำงานได้มีอยู่ 3 ส่วนงาน คือ 1.) ทีม Special Project ดูนานธุรกิจเพื่อสังคมและโครงการริเริ่มใหม่ๆ 2.) ทีมขาย 3.) ฝ่ายการตลาด

3. ในการลงพื้นที่สำรวจชุมชน โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีวิธีการ balance การทำงานกับชุมชนอย่างไรไม่ให้เกิดการต่อต้าน

ตอบ เราเอา social issue เป็นตัวตั้ง ถามชุมชนว่าต้องการความช่วยเหลือด้านไหน และกำหนดเป้าหมายร่วมกัน รวมถึงชาวบ้านต้องลงแรงเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา หลังจากนั้นเราจึงนำเอาธุรกิจเข้ามาเชื่อม จากที่เห็นว่าเรามีธุรกิจหลัก 4 หน่วย ซึ่งธุรกิจที่เรานำเข้ามานั้นมีการกระจายความเสี่ยง มีการขาดทุน แต่เรายอมเสี่ยงเพื่อจ้างชาวบ้านให้มีอาชีพ มีรายได้

4. ดอยตุงมีการขยายผลไปพื้นที่อื่นๆ อีกหรือไม่

ตอบ ดอยตุงมีการขยายผลเรื่องการศึกษา เน้นการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก ให้เด็กๆ ในพื้นที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับเด็กในเมือง เรามีระบบการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ที่ปัจจุบันเราพยายามขยายระบบการเรียนการสอนแบบนี้ไปยัง 8 โรงเรียน ที่อยู่ในเขตพื้นที่ของโครงการ นอกเหนือจากเรื่องการศึกษาแล้ว เราก็มีโครงการขยายผลไปพื้นที่อื่นๆ เช่น ที่จังหวัดน่าน หรือ ในประเทศพม่า แต่อย่างไรก็ตามดอยตุงถือเป็น flagship project ที่เราอยากให้คนมาเรียนรู้งานพัฒนาและนำไปปรับใช้ในบริบทของพื้นที่แต่ละคนมากกว่า

5. ดอยตุงมี KPI ประจำปีอย่างไร

ตอบ การดำเนินงานของเรามี 2 ส่วน คือ งานพัฒนาและงานฝั่งธุรกิจ KPI ของฝั่งพัฒนาจะเป็นเรื่องทางสังคมและสิ่งแวดล้อม นั่นคือ ต้องตอบให้ได้ว่า “ชาวบ้านได้อะไร” เช่น พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นกี่เปอร์เซ็นต์ ลด

คาร์บอนได้อีกเปอร์เซ็นต์ แยกขยะได้อีกเปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าฝั่งธุรกิจจะเป็นเรื่องของตัวเลขยอดขายเหมือนบริษัททั่วไป

6. แล้วดอยช้าง เกี่ยวข้องกับดอยตุงหรือไม่

ตอบ ไม่ได้เกี่ยวข้องกัน อาจจะขายกาแฟเหมือนกัน ดอยช้างเป็นธุรกิจเอกชน ที่ทำงานกับชุมชน เน้นการขายกาแฟเป็นหลัก มีแฟรนไชส์ แต่โมเดลธุรกิจจะต่างจากดอยตุง

กิจกรรม ลงพื้นที่หมู่บ้านพุดคุดเรื่องธุรกิจชุมชน

เนื้อหาหลัก คือ ให้เข้าใจและเห็นภาพการทำธุรกิจชุมชนในบริบทพื้นที่ดอยตุง การรวมกลุ่ม ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ธุรกิจชุมชนในหมู่บ้านต่างๆ ประกอบด้วย

1. น้ำพริกอาหม่อ หมู่บ้านอาฮาป่ากล้วย โดย นางสาวนันทิชา แซ่คู
2. ธัญพืชดอยตุง หมู่บ้านป่าคา โดย นายอภิชาติ มงคลโรจน์กุล
3. ถั่วดาวอินคา หมู่บ้านห้วยน้ำซุ่น โดย นายอดิสร อินทร์บุญ
4. สหกรณ์ชาอินทรี หมู่บ้านห้วยน้ำซุ่น โดย นายสุนันต์ทา แซ่บู
5. สีส้อมธรรมชาติ โรงงานย้อมผ้า 52 ไร่ โดย น.ส.ชูศรี โกล้มะ และน.ส.ภัทรารัตน์ ตั้งนิสัยตรง

คณะนักศึกษาแบ่งกลุ่มลงพื้นที่หมู่บ้านพุดคุดกับเจ้าของธุรกิจชุมชน

กิจกรรม สรุปบทเรียนจากการลงพื้นที่ชุมชน

โจทย์ “สิ่งที่ได้เรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ” (โจทย์จากดร.กุลภัทรา สิโรตม ที่ปรึกษาประธานกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ)

1. ธุรกิจน้ำพริกอาหม่อ

สิ่งที่ได้เรียนรู้

- ส่วนประกอบหลักและขั้นตอนการผลิต ใช้กำลังคนทำกันเองในครัวเรือน ไม่ได้ใช้เครื่องจักรใดๆ

- เป็นธุรกิจที่ลองผิดลองถูก ลองปรับปรุงรสชาติไปเรื่อยๆ จนถึงจุดที่คิดว่าน่าจะขาย

ปัญหาและอุปสรรค

- ยังขาดเรื่องการวางแผนการตลาด และแผนการทำธุรกิจ
- ยังคงต้องพึ่งพาโครงการพัฒนาอยู่ตุงๆ ในการสนับสนุนองค์ความรู้เรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตลาดในงานสี่ส้านแห่งดอยตุง

แนวทางแก้ไข (คำแนะนำจากน้องๆ)

- เพิ่ม value added ให้กับน้ำพริก เช่น ปรับสูตรเป็นน้ำพริกที่ทานกับข้าวเปล่าๆ ได้
- มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อโปรโมทผลิตภัณฑ์
- สร้างแบรนด์เป็นของตัวเอง โดยมีเรื่องราวผลิตภัณฑ์ เพื่อให้คนจำได้

2. ธุรกิจธัญพืชดอยตุง

สิ่งที่ได้เรียนรู้

- มีการพัฒนามาตรฐานของสินค้าเพื่อให้ได้รับการยอมรับ โดยการจดทะเบียนอย. GMP
- ทำการตลาดโดยปรับตัวเข้ากับยุคสมัย มีทั้งตลาด offline และ online มีการพบผู้บริโภคโดยตรง เพื่อรับ feedback สินค้า เพื่อปรับปรุงคุณภาพ
- เป็นธุรกิจที่ช่วยสร้างอาชีพและรายได้ให้กับคนในหมู่บ้าน มีการรับซื้อวัตถุดิบจากในพื้นที่ก่อนรับซื้อจากนอกพื้นที่เครือข่าย
- เจ้าของธุรกิจรู้จักจุดอ่อนจุดแข็งของสินค้าตัวเอง

ปัญหาและอุปสรรค

- สมาชิกภายในกลุ่มได้รับการศึกษาที่ไม่เท่ากัน มีผลต่อแนวคิดและความเชื่อในการทำธุรกิจร่วมกัน คือ มีความเชื่อว่าจะไม่สำเร็จและเป็นไปไม่ได้
- วัตถุดิบมีปริมาณจำกัด
- ราคาขายวัตถุดิบมีความผันผวนในตลาด ทำให้บางครั้งถูกกดราคา

แนวทางแก้ไข

- พิสูจน์ให้สมาชิกในกลุ่มเห็นว่าทุกอย่างเป็นไปได้ ด้วยการลงมือทำ
- การสร้างเครือข่ายเพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น
- พยายามสร้างแบรนด์เพื่อลดการต่อรองราคา

3. ธุรกิจถั่วดาวอินคา

สิ่งที่ได้เรียนรู้

- ถั่วดาวอินคาคืออะไร
- ผลิตภัณฑ์จากถั่วดาวอินคา วัตถุดิบที่เหลือจากการปอก เช่น เมล็ด สามารถนำไปสกัดหีบน้ำมันต่อได้

- ประเภทการขายมีทั้งการทำ OEM และการขายแบบ Wholesales
- Demand is key ถ้าความต้องการซื้อมีมากขึ้น ก็จะสามารถช่วยเหลือกลุ่มได้มากขึ้นเช่นกัน

ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

- สินค้ายังไม่เป็นที่รู้จัก จึงต้องทำการสร้าง awareness ให้กับผู้บริโภคก่อน
- Packaging ยังไม่สวยงาม ไม่ดึงดูดลูกค้า รวมถึงมี packaging label หลายแบบกับสินค้าที่คล้ายคลึงกัน จึงดูไม่เป็น unity ซึ่งต้องทำการ repackaging ใหม่ และลองทดลองตลาดในงานสินค้าคอตง ว่าได้รับการตอบรับที่ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่

4. ธุรกิจสหกรณ์ชา

สิ่งที่ได้เรียนรู้

- ชาเขียว ชาอู่หลง เป็นชาชนิดเดียวกัน แต่ต่างกันที่กระบวนการแปรรูป
- การสร้างแบรนด์สำคัญมาก ทำให้สินค้าของเรามีความ High end มากขึ้น
- ความเห็นอกเห็นใจ การที่ชาวบ้านขายให้เราจะได้ราคาที่ดีกว่าไปขายให้กับเอกชนเจ้าอื่น

ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

- รวมกลุ่มยาก เพราะไม่เชื่อใจ แต่พอรวมกลุ่มได้แล้ว สามารถสร้างอำนาจต่อรองได้
- เนื่องจากมีปัญหาเรื่องน้ำไม่เพียงพอ จึงเลือกปลูกชาที่ใช้น้ำน้อยก็สามารถอยู่ได้
- การขนส่งไปแปรรูปที่อื่นใช้เวลานาน ทำให้ผลผลิตเสียหาย จึงสร้างโรงงานแปรรูปเอง
- การควบคุมคุณภาพ ไม่ให้ชาวบ้านใช้สารเคมีในการปลูก ถ้าตรวจพบบ้านไหนใช้ก็จะไม่รับซื้อเป็นเวลา 3 ปี

5. ธุรกิจสีย้อมธรรมชาติ

สิ่งที่ได้เรียนรู้

- การย้อมสีธรรมชาติที่ได้วัตถุดิบจากธรรมชาติจริงๆ เช่น ถ่านแมคคา หัวโป ครั่ง ฝัก อ่อม
- การลดขยะโดยนำมาสร้างมูลค่าเป็นสารมัตย้อม
- ได้ทดลองทำผ่านกระบวนการมัตย้อม
- การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาประยุกต์ใช้
- ให้ชาวบ้านรักในสิ่งที่เขาทำ มีคนชอบ มีคุณค่า
- การใช้ Mordant (สารช่วยติดสี เช่น สนิมเหล็ก น้ำต่างต่างๆ) ที่ต่างกันผสมลงในสีย้อมธรรมชาติตัวเดียวกัน จะให้สีที่ต่างกัน
- วัตถุดิบบางตัวที่เราเห็นเป็นสีหนึ่ง แต่พอเอามาย้อมกลับได้อีกสีหนึ่ง เช่น ใบอ่อมเป็นสีเขียวแต่ให้สีคราม
- วัตถุดิบตัวเดียวกันอาจจะไม่ให้สีเดียวกันเสมอไป
- เสื้อที่ย้อมอ่อมของแท้ สีจะไม่ตก

ปัญหาและอุปสรรค

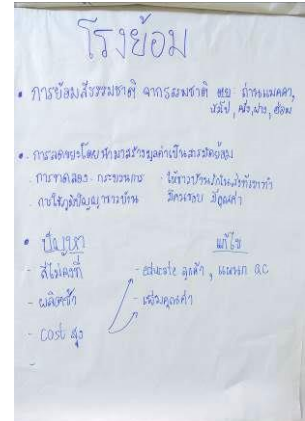
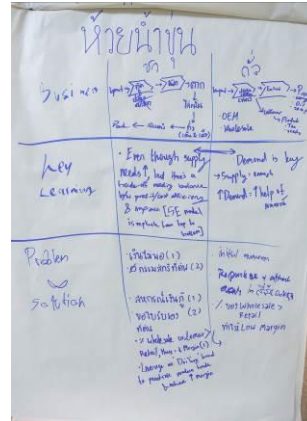
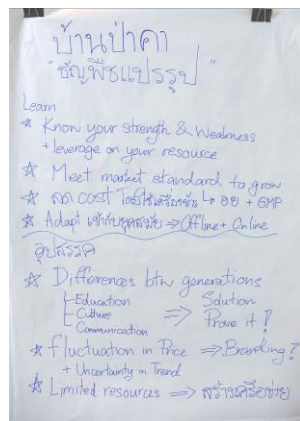
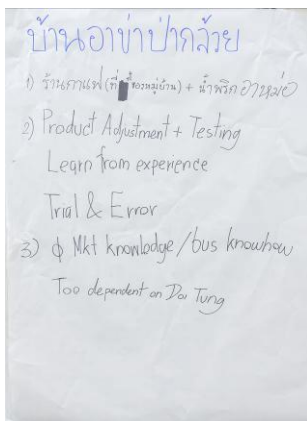
- สีไม่สม่ำเสมอในแต่ละครั้งที่ย้อม ซึ่งสาเหตุมาจากฤดูกาลเก็บเกี่ยว และชนิดของเส้นด้าย
- ใช้เวลานาน

- ลายที่ได้จะไม่เหมือนกัน 100% แล้วแต่ความคิดสร้างสรรค์
- มีต้นทุนที่สูง

แนวทางแก้ไข

- กลุ่มเป้าหมายเป็นคนชอบ premium product
- ให้ความรู้ลูกค้าถึงความเป็นมาและข้อจำกัดของการใช้สีย้อมธรรมชาติ
- การทำ R&D เรื่อยๆ เพื่อให้เกิดสีใหม่ๆ และทำให้สีติดทนมากขึ้น
- การทำ Circular Economy

สรุปการเรียนรู้เรื่องธุรกิจชุมชน

4. ผลการประเมินความพึงพอใจและการประเมินด้านการจัดการ

4.1 ผลการประเมินความพึงพอใจ

รุ่นที่ 1

รายงานผลการประเมิน

นักศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่มาศึกษาดูงาน : วันที่ 29-31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

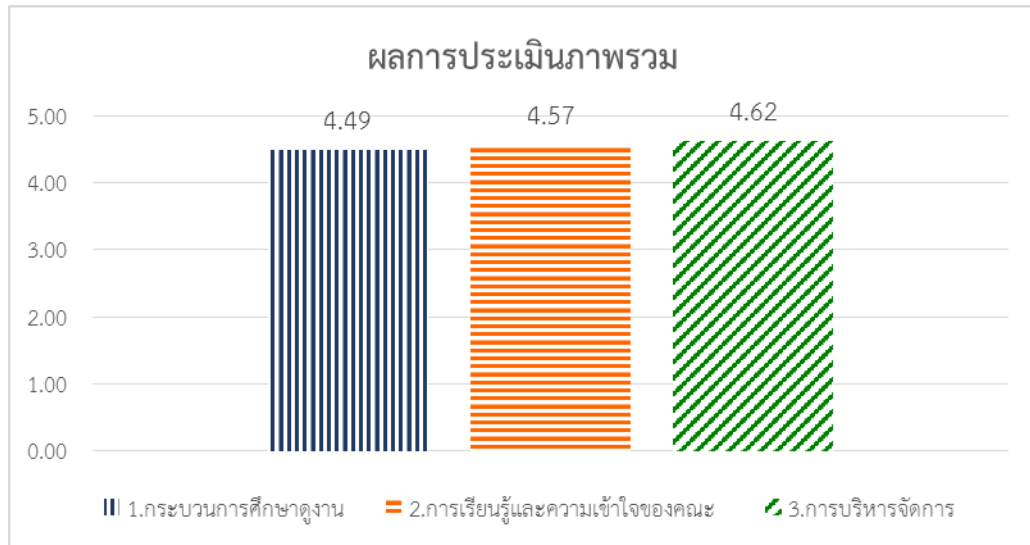
ศึกษาดูงาน ณ โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. จำนวนผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน : ผู้มาศึกษาดูงานเป็นนักศึกษาปริญญาตรี จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 68 คน ตอบแบบประเมิน 58 คน (85%) จากผลการประเมินพบว่า เพศชาย 24 คน (41%) เพศหญิง 32 คน (55%) ไม่ระบุ 2 คน (3%)

2. ผลการประเมินจากคณะดูงานในด้านต่างๆ

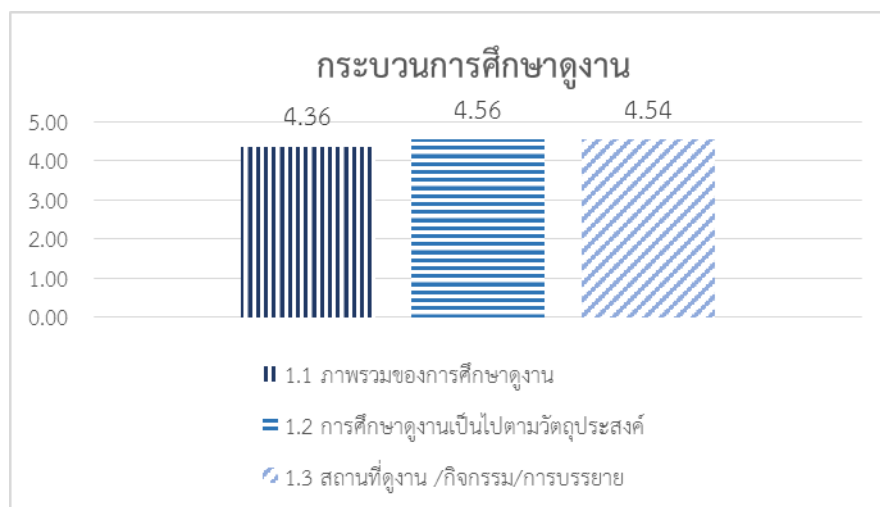
ผลการประเมินในด้านต่างๆ ได้มาจากการให้ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานแสดงความคิดเห็นผ่านแบบประเมินในหัวข้อต่างๆ ซึ่งกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด ซึ่งมีผลการประเมิน ดังนี้

2.1 การประเมินผลภาพรวมเฉพาะด้าน 3 ด้าน คือ กระบวนการศึกษาดูงาน การเรียนรู้และความเข้าใจของคณะ และ การบริหารจัดการ พบว่า กระบวนการศึกษาดูงาน มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ 4.49

2.2 ผลการประเมินแยกตามประเด็น

(1) ด้านกระบวนการศึกษาดูงาน : ด้านกระบวนการศึกษาดูงานพบว่า การดูงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีค่าคะแนน 4.56 รองลงมา เรื่องสถานที่ดูงาน/กิจกรรม/การบรรยาย มีค่าคะแนน 4.54 และ ภาพรวมการศึกษาดูงาน มีค่าคะแนนน้อยที่สุดอยู่ที่ 4.36 ตามลำดับ

ด้านกระบวนการศึกษาดูงาน นักศึกษาให้ความคิดเห็นในเรื่องกระบวนการศึกษาดูงาน คือ อยากให้เน้นการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวบ้าน การลงพื้นที่ หรือมีกิจกรรมที่ทำให้เห็นกระบวนการต่างๆ มากขึ้น และเรื่องการจัดสรรตารางเวลาให้มีความเหมาะสม

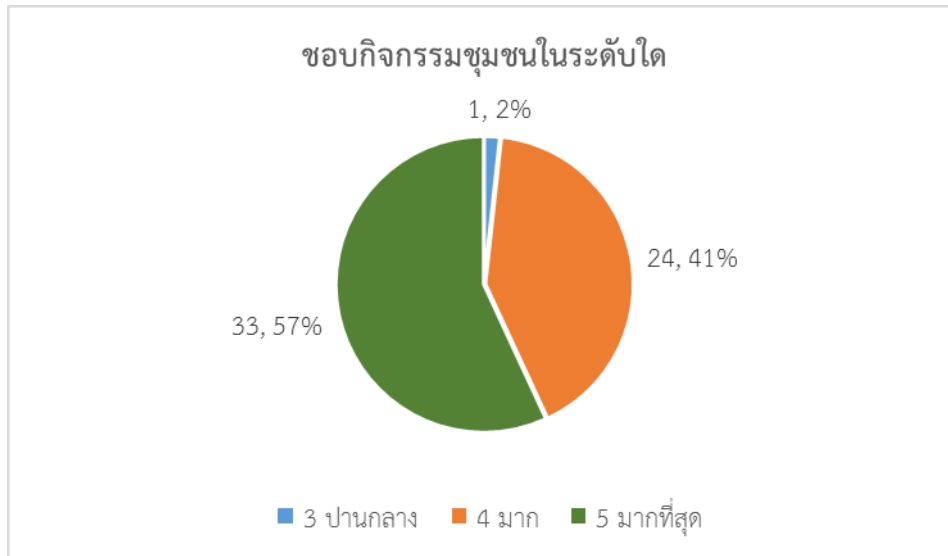
- กระบวนการศึกษาดูงาน

- สื่อมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและเนื้อหาที่น่าสนใจ

- บอร์ดจัดแสดงงานของการปลูกกาแฟเล็กไปหน่อย ทำให้คนข้างหลังมองไม่เห็น
- ให้มีเครื่องขยายเสียง เพราะคนที่ยืนห่างออกไปจากโต๊ะกิจกรรมจะไม่ได้ยิน
- อยากให้กิจกรรมสั้นทนาการมีความหลากหลายกว่านี้ และมีคุณภาพ ภายในเวลา 3 วัน
- อยากให้เพิ่มกิจกรรม interactive จะทำให้น่าสนใจมากขึ้น ถ้าได้ลงมือทำจริง
- กิจกรรมค่อนข้างแน่นในแต่ละวัน แต่เนื้อหาได้รับความรู้แน่นมากค่ะ
- แบ่งการบรรยายออกเป็นหัวข้อย่อยต่างๆ เพื่อให้ได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างแต่ละธุรกิจ ชุมชนได้ง่ายขึ้น
- อยากดูให้ครบและเข้าใจภาพใหญ่กว่านี้
- I like the last session about Doi Tung business unit overall. Maybe that would be better for business student if that comes up first. I also think that reflection time is too tedious. It might be better if done only on the last day.
- รู้สึกสนุกมากที่ได้เข้าไปคุยกับชาวบ้าน ชาวบ้านน่ารักและอัธยาศัยดีค่ะ เสียหายที่ไม่สามารถเข้าไปช่วยอุดหนุนสินค้าของชาวบ้านได้ครบทุกกลุ่ม (1กลุ่มได้เยี่ยมชม1สถานที่)
- เพิ่มการเที่ยวธรรมชาติ
- อยากปั่นดินเผา
- **ระยะเวลาในการศึกษาดูงาน**
 - อยากให้มีวันเพิ่มและมีเวลาพักผ่อน
 - อยากให้มีเวลาพักผ่อนให้เพียงพอด้วย บางอย่างเร่งรีบไป แต่งานดีมาก
 - เพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรม เพราะ ตารางแน่นเกินไป
 - คิดว่ากิจกรรมเล็กตึก และเริ่มเข้าไปหน่อย
 - อยากได้เวลาคุยกับชาวบ้านมากกว่านี้นิดนึง อยากมีโอกาสดูที่หมู่บ้านจริงๆ
 - ควรเพิ่มวันอีก 1 วัน เพราะตารางแน่นมาก หรือควรจัดให้ตารางแน่นน้อยลงกว่านี้นิดหน่อยค่ะ
 - อยากให้มีเวลาพักผ่อนมากขึ้นเพื่อที่จะสามารถเดินเที่ยวชมในบริเวณโดยรอบด้วยตัวเองได้
 - อยากให้มีการบอกแผนเวลาให้ชัดเจนกว่านี้
- **อื่นๆ**
 - วันสุดท้ายอยากนอนตื่นสายกว่านี้ เพราะเหนื่อยกับการทำแปลงวานิลา แต่ก็เข้าใจได้ ไม่มีปัญหาอะไร
 - ให้จับกลุ่มกันเองในการนั่งรถตู้
 - อยากให้อธิบายขั้นตอนทั้งหมดให้ชัดเจนมากขึ้น คนที่เข้าร่วมได้เข้าใจสิ่งที่กำลังทำ

การทำกิจกรรมกับชุมชนนักเรียนมีความชื่นชอบในกิจกรรมระดับใด โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้
1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55

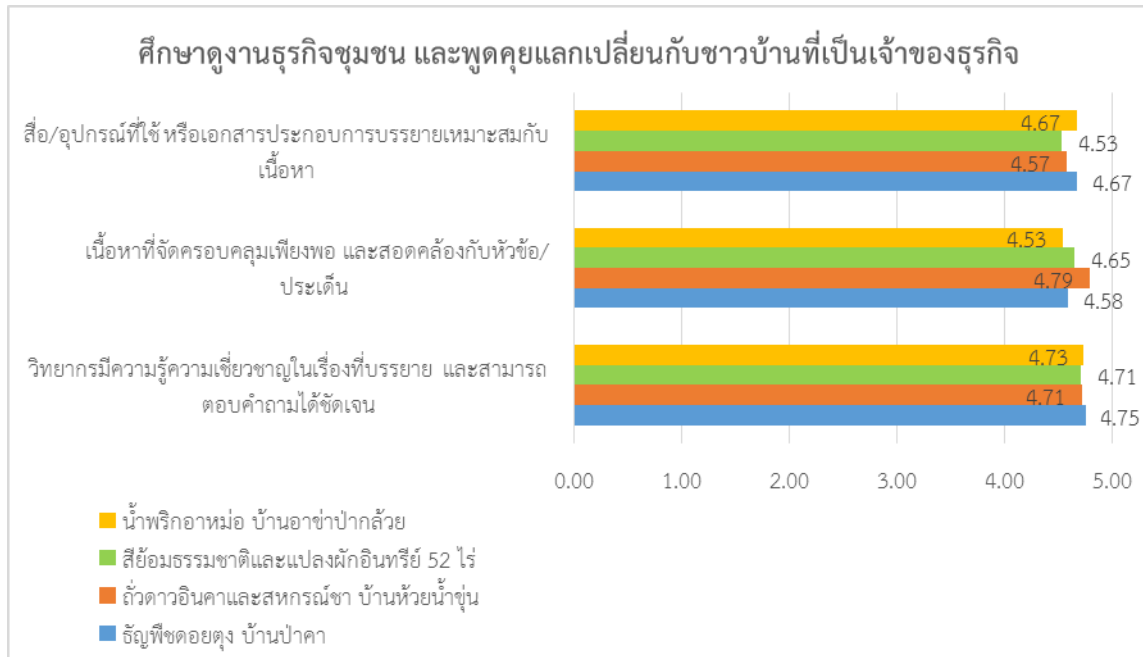

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการได้ทำกิจกรรมกับชุมชน คือ อยากลงพื้นที่/ลงชุมชนจริงมากขึ้น ได้พูดคุยกับชาวบ้าน และมีเวลาทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น

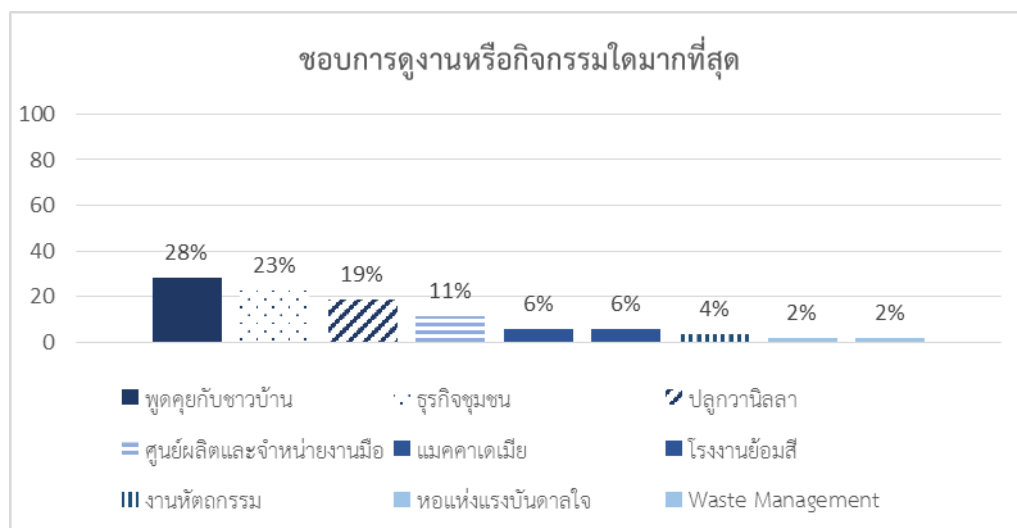
- กิจกรรมการเรียนรู้
 - อยากมีโอกาสดูไร่แม่คาเดเมียจริงๆ
 - ถ้ามีโอกาสก็อยากลงชมโรงงานผลิตและคั่วจริงๆ
 - อยากลงไปชุมชน ดูความเป็นอยู่ และอาชีพของชาวบ้าน
 - รู้สึกว่าเน้น session การบรรยายในห้องประชุมเยอะไปหน่อย อยากให้ลงพื้นที่ ออกไปดูกิจกรรมลงทำกิจกรรมจริงๆ มากกว่านี้
 - อยากลงมือทำมากกว่านี้ค่ะ
 - หากมีโอกาส อยากชมงานของจริง ไม่ใช่เพียงผลิตภัณฑ์
 - ถ้าให้ทุกคนได้ลงมือทำกันครบๆ อาจจะสนุกกว่านี้
 - เสียเวลาไม่ได้เดินทางไปชุมชนเพราะฝนตกค่ะ
- ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม
 - เวลานั้นไป โอกาสที่จะได้คุยกับชาวบ้านแบบกลุ่มเล็กๆ มีน้อย
 - ควรลดเวลาการบรรยายในห้องประชุม
 - อยากให้มีเวลาวางในการเที่ยวมากกว่านี้
 - ควรจัดในช่วงหน้าหนาว จะสามารถทำกิจกรรมได้เร็วกว่านี้
 - ถ้ามีเวลามากกว่านี้อยากได้ลงลงมือทำจริงๆ

- o More leisure time

การศึกษาดูงานธุรกิจชุมชนและพูดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวบ้านที่เป็นเจ้าของธุรกิจ พบว่า การศึกษาดูงานเรื่องถั่วดาวอินคาและสหกรณ์ชา บ้านห้วยน้ำขุ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.69 รองลงมา คือ กลุ่มธัญพืชดอยตุง บ้านป่าคา 4.67 น้ำพริกอาหม่อ บ้านอาชาปากกล้วย 4.64 และสีย้อมธรรมชาติและแปลงผักอินทรีย์ 52 ไร่ 4.63 ตามลำดับ

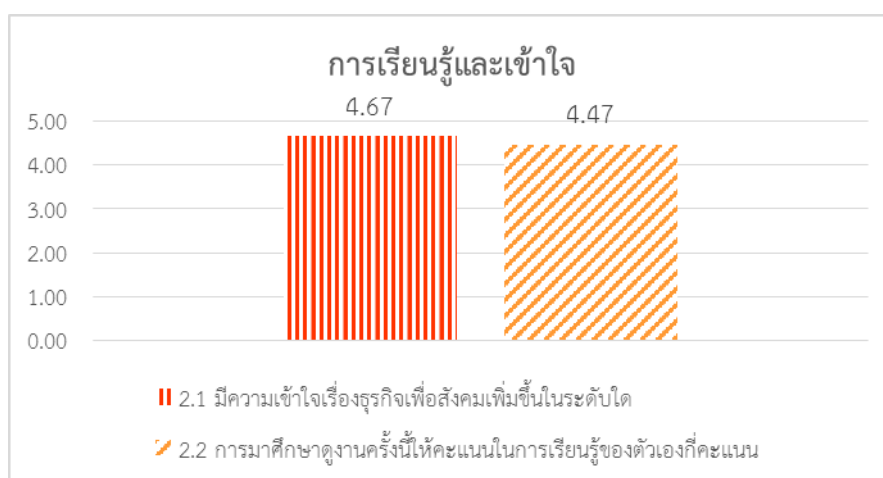

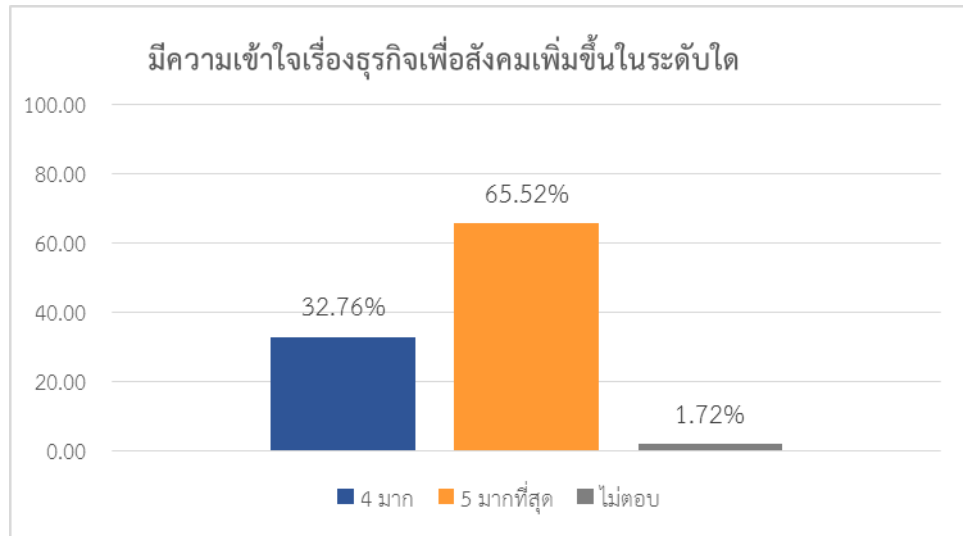
จากผลการประเมินพบว่า กิจกรรมการพูดคุยกับชาวบ้าน นักศึกษาชอบมากที่สุด เพราะได้ทำความรู้จักและสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านจริงๆ ทำให้เข้าใจความคิด ทศนคติ ความเป็นมา รวมทั้งได้แรงบันดาลใจจากชาวบ้านจริงๆ

นอกจากนั้น ยังมีประเด็นที่น่าสนใจ เช่น ชอบกิจกรรมของโครงการปลูกวานิลลา เพราะ เป็นการได้เรียนรู้จากการปฏิบัติไม่นั่งฟังบรรยายอย่างเดียว และได้เห็นคุณค่าจากการได้ลงมือปฏิบัติ, การชมโรงมดย้อม เพราะเป็นความรู้ใหม่ ประทับใจในความทุ่มเทของวิทยากรที่ทำการทดลองและสามารถย้อมสีธรรมชาติได้มาก มีความทันสมัยสามารถนำภูมิปัญญาชาวบ้านและวัตถุดิบเหลือใช้ในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการจัดเป็นกลุ่มเล็กทำให้ได้สัมผัสบรรยายภาคได้ใกล้ชิด, การลงชุมชนเพื่อพูดคุยกับเจ้าของธุรกิจเพื่อสังคม เพราะได้เห็นมุมมองในการทำธุรกิจของชุมชน เรียนรู้จากเจ้าของธุรกิจจริงๆ ทั้งอุปสรรคและแนวทางแก้ไข รวมทั้งการได้ศึกษาดูงานในโรงงานต่างๆ ที่ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ ทำให้เข้าใจกระบวนการทำงานและได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน

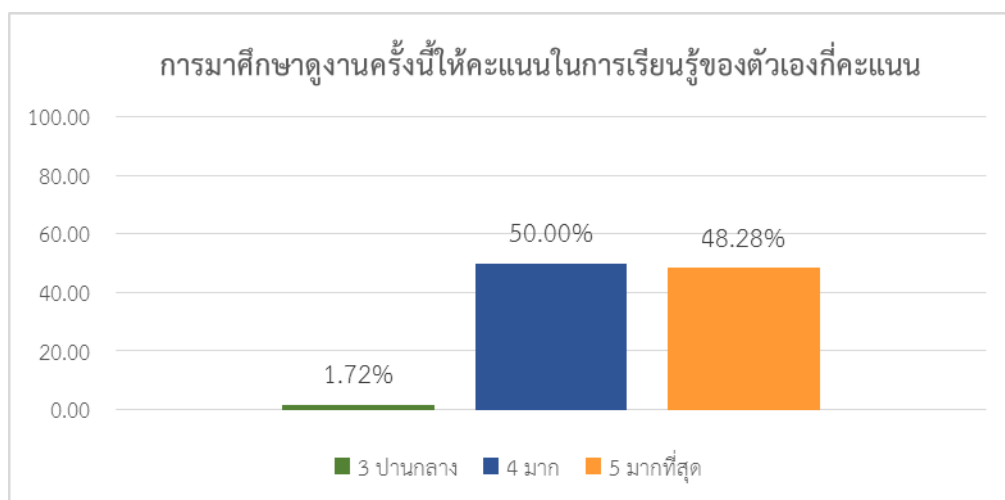
(2) ด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของคณะ :

(2.1) ด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของคณะ พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจเรื่อง ธุรกิจเพื่อสังคมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4.67 และให้คะแนนการเรียนรู้ของตนเองเฉลี่ย 4.47

จากผลการประเมินพบว่า นักศึกษาร้อยละ 65.52 มีความเข้าใจเรื่องธุรกิจเพื่อสังคมเพิ่มขึ้นมากที่สุด และร้อยละ 32.76 มีความเข้าใจเรื่องธุรกิจเพื่อสังคมเพิ่มขึ้นมาก

การมาศึกษาดูงานครั้งนี้ให้นักศึกษาให้คะแนนในการเรียนรู้ของตัวเองกี่คะแนน โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้ 1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.47

โดยนักศึกษาให้คะแนนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับ 5 จำนวน 28 คน (48.28%) ด้วยเหตุผล ดังนี้

- ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้
 - รู้สึกได้รับความรู้ที่ไม่เคยรู้มาก่อน
 - ได้เรียนรู้ข้อมูลที่ไม่รู้มาก่อน ได้ทำกิจกรรมที่ไม่น่าจะได้จากที่อื่นๆ อีก
- ได้เห็น เปิดมุมมอง และได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ
 - เหมือนได้มาเปิดโลกในอีกมุมมองหนึ่งที่ไม่เคยเห็น

- เปิดโลกใหม่ที่ไม่เหมือนในกรุงเทพฯ ได้ความรู้ social enterprise จากพี่ๆ และอาจารย์
- it was eye opening and inspiration
- ได้ความรู้มากกว่าที่คาดหวัง เนื่องจากไม่ได้คาดหวังแต่แรก เพราะไม่รู้ว่าการพัฒนาโดยดุษฎี ดำเนินการด้าน SE ขนาดนี้
- ได้เข้าใจถึงการทำให้ SE อย่างลึกซึ้งเห็นที่มา การลงทุน การตอบโต้ของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม
- ธุรกิจเพื่อสังคม เกิดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหา เรื่องยาเสพติด เรามองว่าเป็นการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมาก เหมือนสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงเลิกทาส ทุกอย่างแก้ที่ต้นเหตุ และต้องใช้เวลาและการศึกษา
- Make me care more of SE
- ได้แรงบันดาลใจ
 - ชอบวันแรกที่มาแล้วได้รับแรงบันดาลใจมากๆ วันที่ 2 และ 3 ได้ไปศึกษาดูวิธีทำให้ Ideal world นี้ work ทำอย่างไร ชอบที่เป็นธุรกิจที่ทำให้ชาวบ้านพึ่งพาตัวเองได้ และภูมิใจในสิ่งที่ทำ ไม่มีหนี้สิน
 - ได้รับแนวคิดและมุมมองเพื่อพัฒนาตัวเองให้มีความสุขอย่างแท้จริง
- อื่นๆ
 - เป็นคนในเมืองได้เจอสิ่งแบบนี้ได้ยาก
 - มีความคิดที่ซับซ้อนมากขึ้น
 - สนใจ SE อยู่แล้ว เลยตั้งใจฟังทุกกิจกรรม
 - เนื้อหาเป็นเรื่องที่สนใจอยู่แล้ว แล้วก็ได้เรียนรู้อะไรเพิ่มขึ้นเยอะมาก

นักศึกษาให้คะแนนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับ 4 จำนวน 29 คน (50%) ด้วยเหตุผล ดังนี้

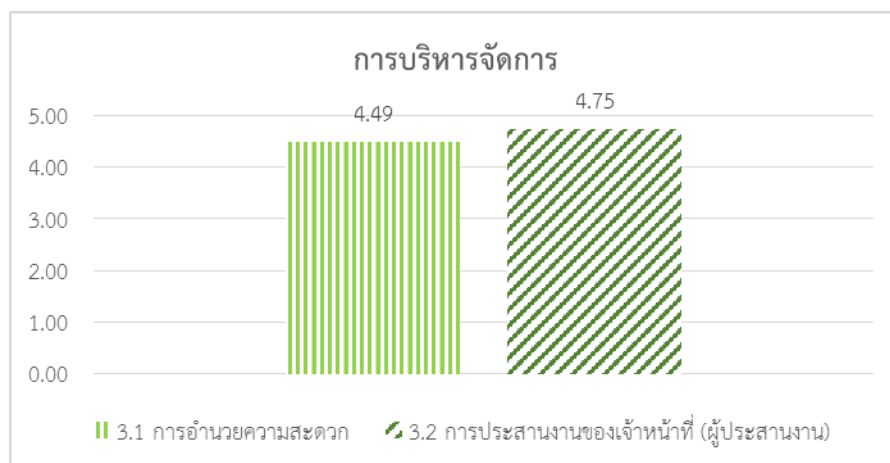
- ได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องต่างๆ มากขึ้น
 - ได้รู้อะไรหลายอย่างที่ไม่เคยรู้มาก่อน ทั้งเรื่องการทำธุรกิจ SE ที่ทุกคนให้ความสำคัญกับปัญหาจริงๆ และได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่สามารถไปใช้ในธุรกิจอื่นๆ ได้จริงแม้ว่าจะไม่ใช่ SE
 - ได้เรียนรู้อย่างละเอียด วิทยากรให้ข้อมูล และตอบคำถามได้ดี
 - ได้รับความรู้เพิ่มเติมที่โดยตรงจากวิทยากรที่มีความรู้ สามารถตอบคำถามได้อย่างครอบคลุม
 - ได้รับความรู้ และทราบถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
 - เข้าใจ เชื่อมโยงเนื้อหาได้ และประยุกต์เข้ากับแผนการในอนาคตได้
 - ได้ทำกิจกรรมเยอะ
- ได้แรงบันดาลใจ
 - ได้รับแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อสังคม การอยู่ร่วมกันของคนกับป่า และเข้าใจชีวิตของคนบนดอยมากขึ้น
- ได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ แต่ติดเรื่องข้อจำกัดของระยะเวลา กระบวนการ และตนเอง

- มีบางเวลาที่หลุดไม่ตั้งใจฟัง
- วันแรกเหนื่อยมาก ช่วงเช้าหลับ
- ตื่นเช้า
- I'm feeling tired due to many activities but it was great
- อื่นๆ
 - คุณภาพผู้บรรยาย
 - รู้สึกสนุก
 - ตนเองมีความตั้งใจ
 - I feel it was a little too compact

และมีนักศึกษาให้คะแนนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับ 3 จำนวน 1 คน (1.72%) เพราะไม่ได้ตั้งใจฟัง

(3) ด้านการบริหารจัดการ : ด้านการบริหารจัดการพบว่า เรื่อง การอำนวยความสะดวก มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ 4.49

ด้านการบริหารจัดการพบว่า เรื่องการอำนวยความสะดวกมีค่าคะแนนน้อยที่สุด เพราะเรื่องการบริหารจัดการรถ และการบอกรายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมตัว

- ตอนกลับจากหอประชุมไปยังที่พัก ควรมีรถรับส่งทุกครั้ง เพราะทางลงชันมากอันตรายและบางครั้งฝนตก ลื่นและเปียก
- อยากให้มีรถมารับหลังจากออกจากหอประชุมทุกครั้ง (โดยเฉพาะตอนค่ำ), อยากให้กิจกรรมเลิกเร็วกว่านี้ นิดหน่อย
- อยากให้ทางทีมงานคอยดูบอกรายละเอียดกิจกรรมให้มากกว่านี้ เช่น การเตรียมตัว บอกรายละเอียดว่าต้องเจออะไรบ้าง โดยเฉพาะดินที่จะเปื้อนรองเท้ามากตอนเตรียมแปลงวนิลลา อยากให้พี่พูดเลยว่าสภาพ

มันจะเป็นอย่างไร ต้องเลอะดินนะ จึงควรมีรองเท้าที่เตรียมทิ้งไว้เลย นอกจากนี้ยังอยากให้เวลามากกว่านี้สัก 1 วันเพื่อให้เวลาให้กับแต่ละกิจกรรมมากขึ้นทั้งผู้เข้าร่วมทุกคนได้พักผ่อนมากกว่านี้

- อยากมีเวลาอยู่ที่นี้นานกว่านี้ อาหารที่อร่อย
- เพิ่มอาหาร, ลดกิจกรรมวันที่ 2 (เยอะไปหน่อย)

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ขอบคุณโครงการและทีมงาน
 - ขอบคุณพี่ๆ ทุกคนมากๆ สนุกมาก
 - ขอบคุณพี่ๆ ที่จัดกิจกรรมแบบนี้ดีๆ ขึ้น keep up your amazing work!
 - ขอบคุณพี่ๆ ทุกคนที่มาแชร์ประสบการณ์ ความรู้ให้ฟัง
 - Thank you so much for everything
- อื่นๆ
 - จัดทุกปีเลยคะ

รุ่นที่ 2

รายงานผลการประเมิน

นักศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่มาศึกษาดูงาน : วันที่ 3-5 มิถุนายน พ.ศ. 2562

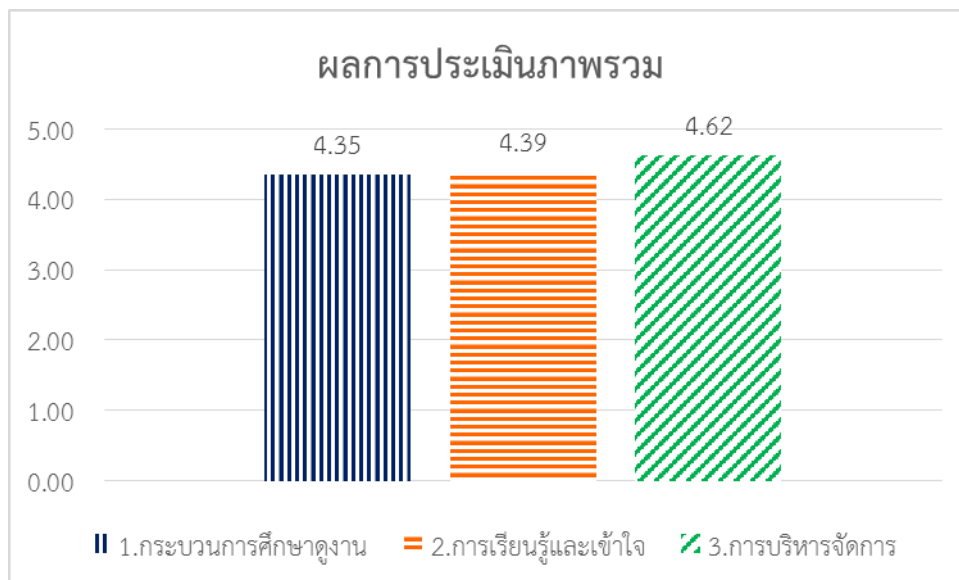
ศึกษาดูงาน ณ โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. จำนวนผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน : ผู้มาศึกษาดูงานเป็นนักศึกษาปริญญาตรี จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 42 คน ตอบแบบประเมิน 42 คน (100%) จากผลการประเมินพบว่า เพศชาย 4 คน (10%) เพศหญิง 38 คน (90%)

2. ผลการประเมินจากคณะดูงานในด้านต่างๆ

ผลการประเมินในด้านต่างๆ ได้มาจากการให้ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานแสดงความคิดเห็นผ่านแบบประเมินในหัวข้อต่างๆ ซึ่งกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด ซึ่งมีผลการประเมิน ดังนี้

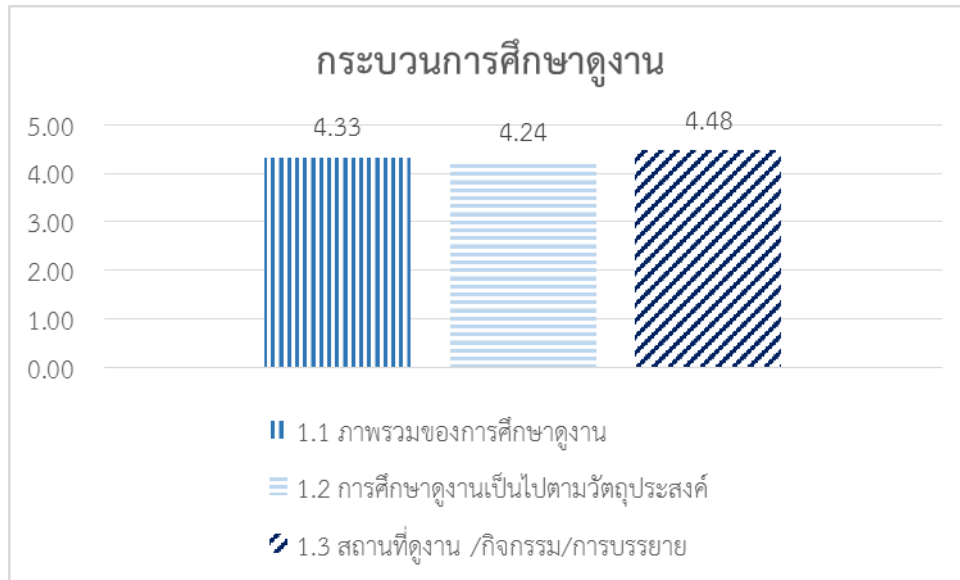
2.1 การประเมินผลภาพรวมเฉพาะด้าน 3 ด้าน คือ กระบวนการศึกษาดูงาน การเรียนรู้และเข้าใจ (การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้)* และ การบริหารจัดการ พบว่า กระบวนการศึกษาดูงาน มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ 4.35

* ในการประเมินการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ สำหรับคณะนี้ ประเมินในเรื่องของการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง และความเข้าใจในเรื่องธุรกิจเพื่อสังคม ว่า จากการได้มาศึกษาดูงานนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นในระดับใด *

2.2 ผลการประเมินแยกตามประเด็น

(1) ด้านกระบวนการศึกษาดูงาน : ด้านกระบวนการศึกษาดูงานพบว่า เรื่องสถานที่ดูงาน/กิจกรรม/การบรรยาย มีค่าคะแนนสูงสุด อยู่ที่ 4.48 รองลงมา เรื่อง ภาพรวมการศึกษาดูงานมี ค่าคะแนนอยู่ที่ 4.33 และ เรื่อง การดูงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีค่าคะแนน 4.42 ตามลำดับ

ด้านกระบวนการศึกษาดูงาน นักศึกษาให้ความคิดเห็นในเรื่องกระบวนการศึกษาดูงาน คือ อยากให้เน้นการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวบ้าน การลงพื้นที่ หรือมีกิจกรรมที่ทำให้เห็นกระบวนการต่างๆ มากขึ้น และเรื่องการจัดสรรตารางเวลาให้มีความเหมาะสม

- **กระบวนการศึกษาดูงาน**

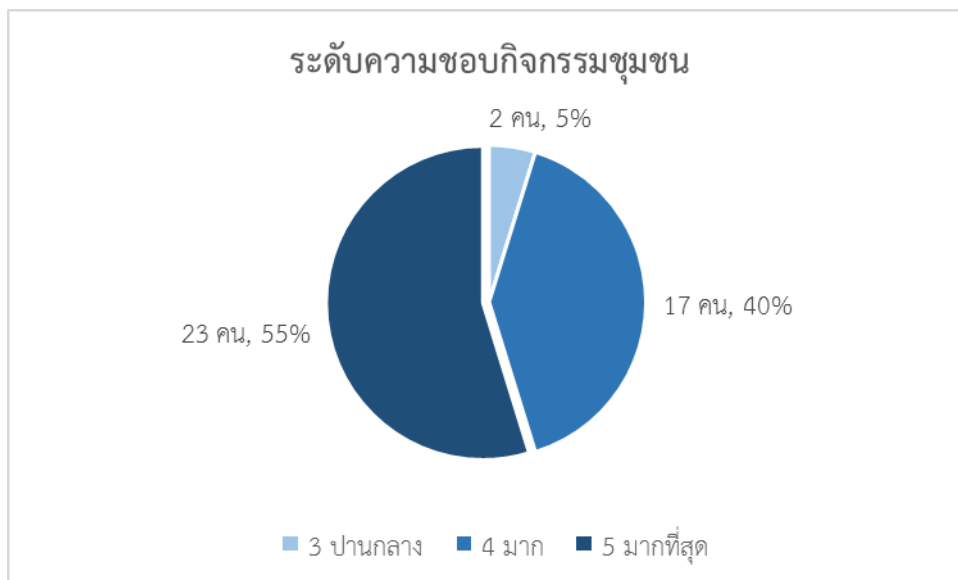
- อาจจะมีให้ไปดูการผลิต
- อยากให้เน้นกิจกรรมที่ได้พูดคุยกับคนในชุมชนมากขึ้น มากกว่าการบรรยายแล้วถามตอบ เพราะบางครั้งอยากคุยกับชาวบ้านถึงเรื่องจริงๆ ด้วย
- เพิ่มวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ เข้าถึงง่ายกว่านี้ และอุปกรณ์การสื่อสารที่ดีกว่านี้
- มี workshop ที่ทำให้เข้าใจกระบวนการได้มากขึ้น
- ความรู้ของนักศึกษาอาจจะสามารถสร้างไอเดียที่ต่อยอดด้านธุรกิจของกลุ่มธุรกิจชาวบ้าน SE ได้ โดยให้นำเคสต่างๆ ไปผูกกับบางวิชาในมหาวิทยาลัย เช่น มาร์เก็ตติ้งเพื่อคิด solution ใหม่ ๆ
- น่าจะให้โอกาสลงมือทำจริงเล็กๆ น้อยๆ เช่น ทำกระดาษสา
- บางกิจกรรมที่ชาวบ้านพูดให้ฟัง อาจจะต้องมีสื่อ หรือกิจกรรมที่สร้างความสนใจหรือการมีส่วนร่วมได้มากกว่านี้ แต่โดยรวมก็ดีมากแล้ว
- รู้สึกการทำกิจกรรมในห้องประชุม ไม่ค่อยสะดวก เวลามีการเขียนจด อาจจะมีโต๊ะเพิ่ม (ห้อง VIP)

- ชอบการที่ให้นักศึกษาได้ลองย้อมผ้าเอง แต่ควรให้ได้ทำทุกคน
- อยากไปหมู่บ้านชาวดอยเลย และเดินถนนของชนเผ่า
- เวลา
 - กิจกรรมดีมาก น่าสนใจ แต่ตารางแน่นมากๆ จนเหนื่อยหมดแรง
 - อยากใช้เวลาในการเข้าสู่ศูนย์ต่างๆ หรือส่วนต่างๆ ในโครงการมากกว่านี้
- อื่นๆ
 - อยากลำบากกว่านี้

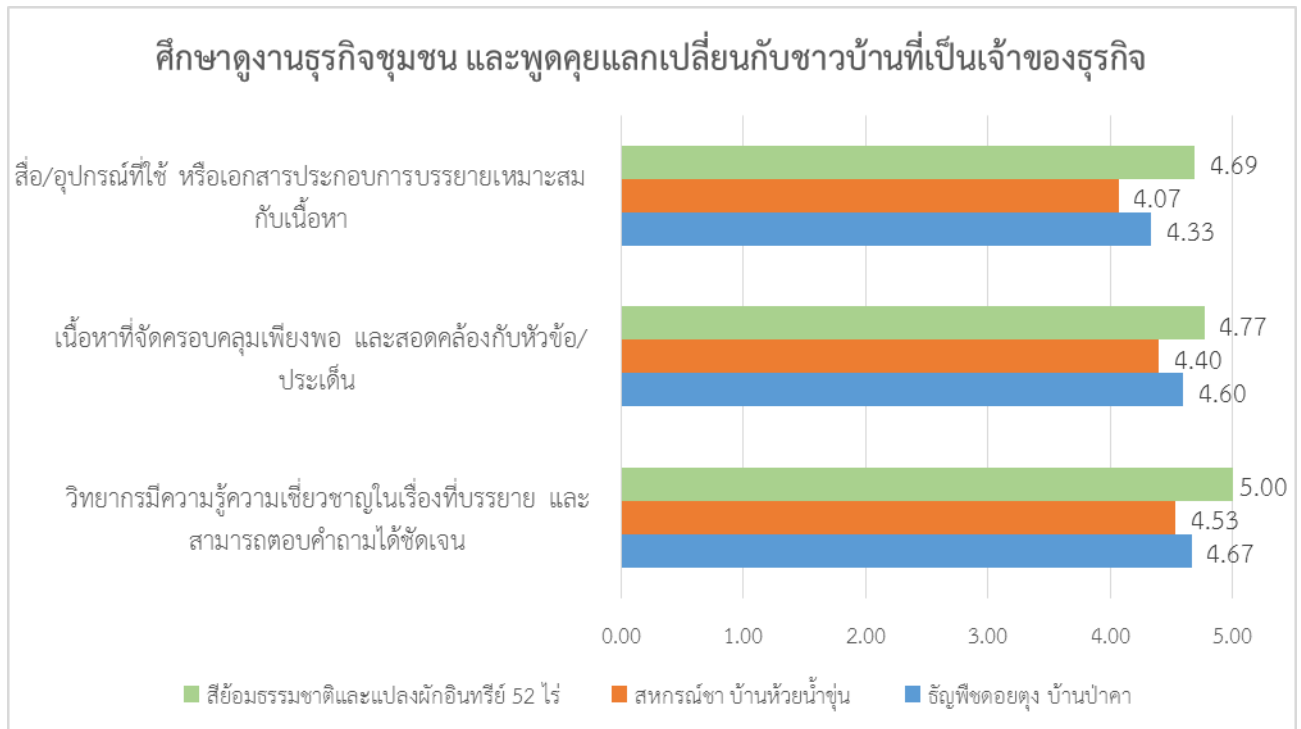
การทำกิจกรรมกับชุมชนนักเรียนมีความชื่นชอบในกิจกรรมระดับใด โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50

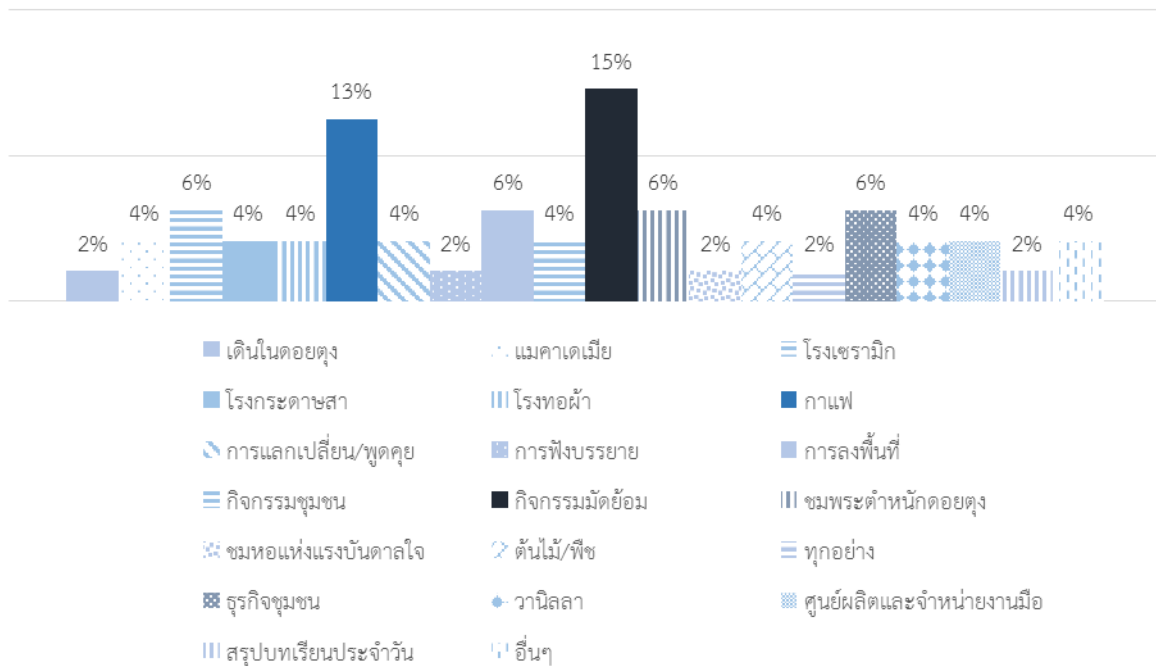
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการได้ทำกิจกรรมกับชุมชน คือ อยากลงพื้นที่/ลงชุมชนจริงมากขึ้น ได้พูดคุยกับชาวบ้าน และทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น

- ชอบกิจกรรมที่ออกไปพูดคุยชาวบ้าน แต่อยากเห็นรอบๆ หมู่บ้าน และสภาพความเป็นอยู่
- ให้ได้เจอชาวบ้านจริงๆ และไปเจอชุมชนมากกว่านี้
- อยากคุยกับชาวบ้านด้วย ไม่ใช่แค่กับพี่ได้
- อาจจะต้องให้มีการลงมือทำมากกว่าการฟังบรรยายเฉยๆ
- เพิ่มกิจกรรมลงไซต์งานจริงๆ
- อยากปลูกมากกว่านี้
- น่าจะสามารถเลือกกิจกรรมตามความสนใจได้

การศึกษาดูงานธุรกิจชุมชนและพูดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวบ้านที่เป็นเจ้าของธุรกิจ พบว่า การศึกษาดูงานเรื่องสีย้อมธรรมชาติและแปลงผักอินทรีย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.82 รองลงมา คือ กลุ่มธัญพืชดอยตุง บ้านป่าคา 4.53 และสหกรณ์ชา บ้านห้วยน้ำขุ่น 4.33 ตามลำดับ

ชอบการดูงานหรือกิจกรรมใดมากที่สุด

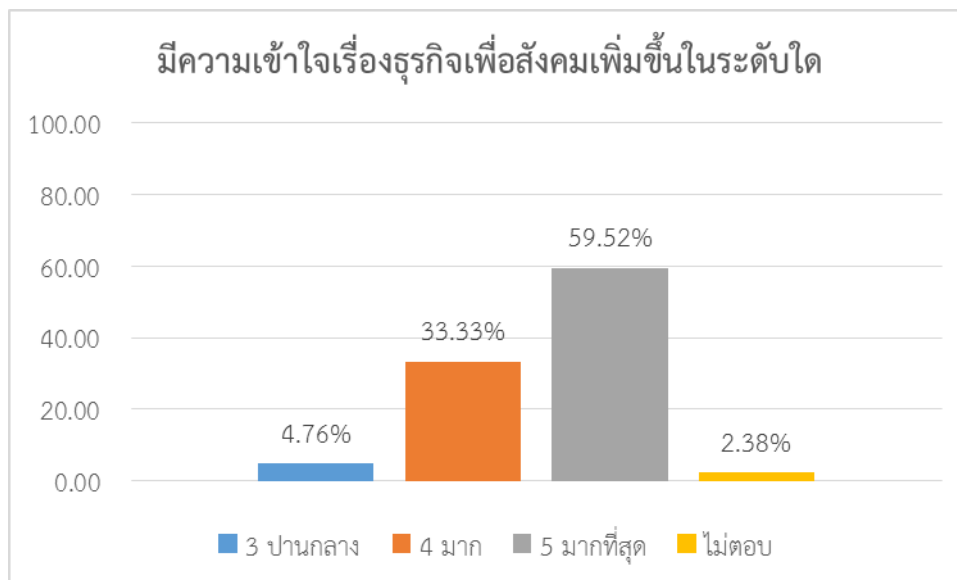
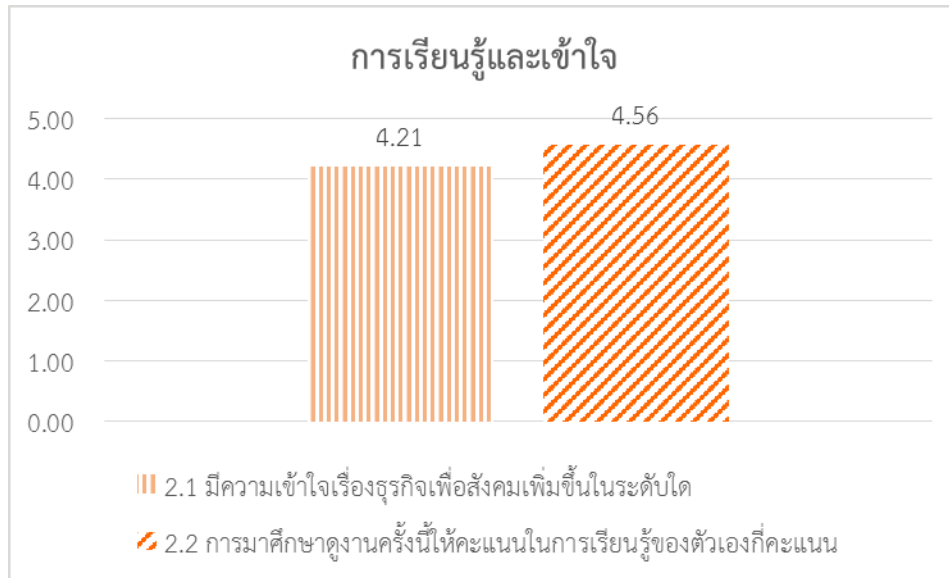

จากผลการประเมินพบว่า กิจกรรมมัตย้อม เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาชอบมากที่สุด เพราะ ได้ลงมือทำ ได้เห็นกระบวนการทำงาน ได้คุยเล่นกับพี่ๆ ในชุมชน และเป็นเรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อน รองลงมาคือ เรื่องเกี่ยวกับกาแฟ เพราะ ชอบทานกาแฟ และได้เห็นกระบวนการผลิตจริงตั้งแต่ต้นน้ำ

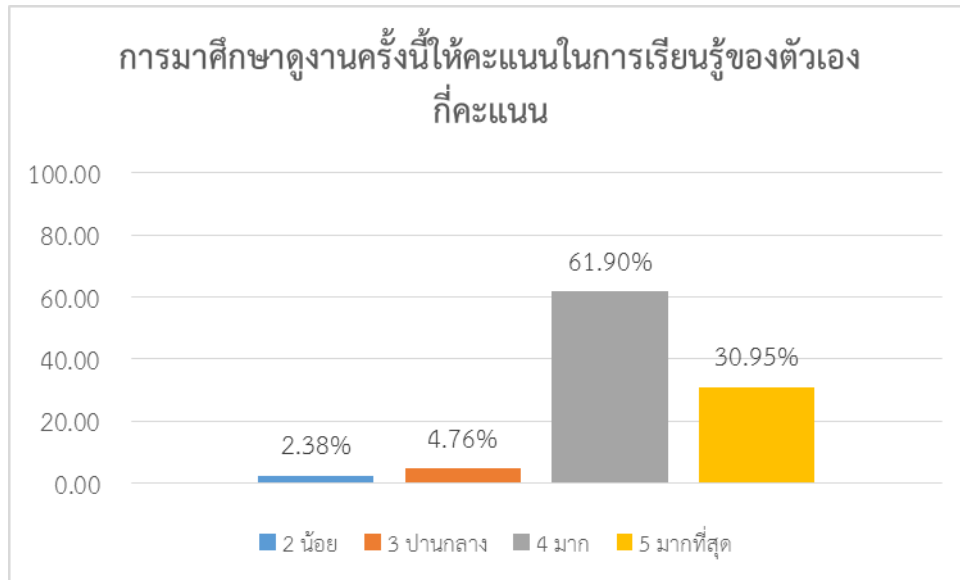
นอกจากนั้น ยังมีประเด็นที่น่าสนใจ เช่น ชอบกิจกรรมของโครงการปลูกวานิลลา เพราะรู้สึกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ ได้ลงมือทำ และได้ใช้เวลากับเพื่อนๆ ชอบวิธีคิดของโครงการ ที่โฟกัสกับการพัฒนาที่คน และการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญ และเป็นการปลูกฝังคนรุ่นใหม่ที่ดี, โรงเซรามิก โรงกระดาษสา เพราะเห็นฝีมือของชาวบ้าน การพัฒนาบุคคลมีผลในระยะยาว และบางอย่างไม่สามารถแทนที่โดยเทคโนโลยี รวมทั้งชอบการไปเยี่ยมชมธุรกิจของชาวบ้าน เพราะได้เห็นสิ่งที่ชาวบ้านลงมือทำด้วยตัวเองและเห็นการร่วมมือจากหลายๆ องค์กร รวมทั้งได้เห็นภาพจริงของการทำธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสังคมจริงๆ เป็นอย่างไร

(2) ด้านการเรียนรู้และเข้าใจการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ :

(2.1) ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ พบว่า เรื่องการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับงาน มีค่าคะแนนน้อยที่สุดอยู่ที่ 4.21 น้อยกว่าค่าคะแนนความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเองในการศึกษาดูงานครั้งนี้

จากผลการประเมินพบว่า นักศึกษาร้อยละ 59.52 มีความเข้าใจเรื่องธุรกิจเพื่อสังคมเพิ่มขึ้นในระดับ 5 คือมากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.21

การมาศึกษาดูงานครั้งนี้ให้นักศึกษาให้คะแนนในการเรียนรู้ของตัวเองกี่คะแนน โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้
1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.56

โดยมีผู้ให้คะแนนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับ 5 จำนวน 13 คน (30.95%) ด้วยเหตุผล ดังนี้

- ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้
- ได้เห็น เปิดมุมมอง เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ
 - ได้ความรู้เกี่ยวกับดอยตุงและได้มุมมองใหม่ๆ เยอะมาก
 - ได้เรียนรู้และเข้าใจการทำธุรกิจเพื่อส่วนรวมมากขึ้น
 - รู้สึกว่าได้เรียนรู้และเปิดใจกับเรื่องใหม่ๆ ได้หลายเรื่อง
 - ได้เห็นและเรียนรู้อะไรดีๆ เยอะมาก ไม่ว่าจะเป็น การใช้ชีวิต การทำงาน การให้คนอื่น
- เรื่องที่ได้เรียนรู้
 - SE เป็นแนวธุรกิจที่เพิ่งมาดังในปัจจุบันจนมี concept ที่ผิดเพี้ยนสำหรับคนที่ไม่ได้มีความรู้ลึก การมาดอยตุงทำให้เราได้เข้าใจ concept ที่แท้จริงของธุรกิจ SE และการที่เราจะสร้าง sustainable community ไม่ใช่สิ่งสร้างหลังจากที่ชาติที่พัฒนาแล้วอย่างกลุ่มประเทศ สแกนดิเนเวียร์ แต่ละกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอย่างไทยก็ทำไปได้พร้อมๆ กับการพัฒนาประเทศ
 - ได้เรียนรู้และเข้าใจหลายอย่างเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อนชุมชนว่าควร position ตัวเองและชาวบ้านอย่างไร และได้ข้อคิดหลายอย่างกลับไปเรื่องความยั่งยืน ชีวิตชาวบ้านกับความสุข การกลับสู่บ้านเกิดตัวเอง
- ได้แรงบันดาลใจ
 - รู้สึกได้ความรู้และแรงบันดาลใจกลับไปมาก

○ ได้เห็นว่าความจริงแล้วคนมีความเสียสละมากและโครงการนี้มี scope ที่ใหญ่มาก แต่อาจจะไม่มีการโฆษณา

- อื่นๆ
 - อินกับธรรมชาติ
 - มีความคิดที่ซับซ้อนมากขึ้น

มีผู้ให้คะแนนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับ 4 จำนวน 26 คน (61.90%) ด้วยเหตุผล ดังนี้

- ได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องต่างๆ มากขึ้น
 - เรียนรู้มุมมองต่างๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในเชิงลึก
 - ได้รู้มากขึ้นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในเรื่องความยั่งยืน
 - ได้ความรู้ใหม่ๆ และได้เข้าใจในโครงการแนว SE มากขึ้น
 - ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่ได้เรียนรู้ในห้องเรียน
 - เข้าใจสิ่งต่างๆ มากขึ้น
 - เข้าใจใน process
 - เข้าใจความสำคัญของการใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้นมากๆ
 - รู้สึกได้รู้จักคอยดูมากขึ้น ได้รู้ว่าการสร้างคนสำคัญมาก แล้วก็รู้ว่าสมเด็จพระเจ้าและราชวงศ์สำคัญแก่การพัฒนา
- ได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ แต่ติดเรื่องข้อจำกัดของระยะเวลา กระบวนการ และตนเอง
 - ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากขึ้น แต่บางทีฟังเรื่องนี้นานๆ ทำให้หลุดความสนใจได้ง่าย (วันแรกกิจกรรมตอนบ่าย)
 - เนื้อหาดี แต่บางช่วงยืดยาวไป
 - ได้เรียนรู้หลายๆ อย่าง แต่คิดว่าระยะเวลาอาจจะสั้นไปหน่อย
 - ได้เรียนรู้หลายด้านของคอยดู แต่ยังไม่สามารถไปได้ทุกที่ เพราะเวลาจำกัด
 - มีบางครั้งไม่ตั้งใจฟังบ้าง
- เรื่องที่ได้เรียนรู้
 - เคยทำค่ายอาสา พอมาที่นี่แล้วเปิดโลกมากขึ้นว่า product จากชาวบ้านสามารถ add value ได้ต่อเยอะมาก beyond การสร้างห้องสมุด รู้สึกอยากกลับไปบอกและแชร์ให้น้องๆ ที่ทำค่ายรุ่นต่อไปมองเห็นการพัฒนาชุมชนในระยะยาวมากขึ้น
 - เปิดโลกทางความคิด ในเรื่องของการดำเนินชีวิต และการทำงาน และจุดประสงค์ของการทำงาน
 - ได้เปลี่ยนความคิดตัวเอง
- อื่นๆ
 - รู้สึกได้ลงพื้นที่จริงมาก
 - ความจำสั้นแต่รักฉันทายาว

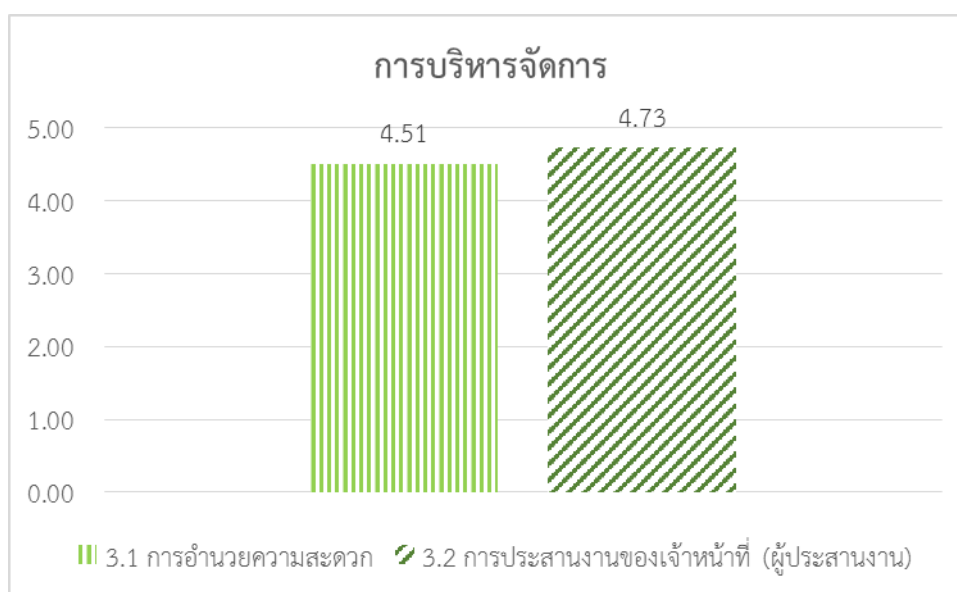
มีผู้ให้คะแนนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับ 3 จำนวน 2 คน (4.76%) ด้วยเหตุผล ดังนี้

- ได้เรียนรู้อะไรเยอะมาก แต่เนื่องจากตารางแน่น จึงเหนื่อยและหมดแรง เหลือๆ เลยอาจจะเรียนรู้ไม่เต็มที่
- มีหลายเรื่องที่ต้องเรียนรู้แล้วต้องใช้เวลาในการศึกษา

และมีผู้ให้คะแนนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับ 2 จำนวน 1 คน (4.76%) ด้วยเหตุผล ดังนี้

- ค่อนข้างรู้เกี่ยวกับงานด้านนี้อยู่แล้ว

(3) ด้านการบริหารจัดการ : ด้านการบริหารจัดการพบว่า เรื่อง การอำนวยความสะดวก มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ 4.51

ด้านการบริหารจัดการพบว่า เรื่องการอำนวยความสะดวกมีค่าคะแนนน้อยที่สุด เพราะการจัดการเรื่องน้ำและอาหาร

- การจัดเตรียมอาหารสำหรับคนที่ซื้อจำกัดยังไม่ค่อยดี เหมือนไม่ได้อ่านมาก่อนว่าคนเข้าร่วมกิจกรรมมีข้อจำกัดทางโภชนาอะไรบ้างทำให้บางมื้ออาหารที่ทานได้มีไม่เพียงพอ, เวลาที่จัดให้ทานอาหารเร็วเกินไป
- อาหารอร่อยมากๆ
- น้ำในที่พักมีกลิ่น

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ขอบคุณโครงการและทีมงาน

- ขอบคุณสำหรับสามวันที่ผ่านมา พี่ๆ ดูแลดีมาก
- ขอบคุณพี่ๆ และชาวบ้านทุกคนมาก ที่เปิดโอกาสให้พวกเราเข้ามาเปิดโลกใหม่ๆ ก่อนออกไปใช้ชีวิตนอกมหาวิทยาลัยจริงๆ
- ขอบคุณสำหรับโครงการนี้ ได้รับอะไรกลับไปเยอะ และได้แรงบันดาลใจก่อนจบที่ดีมากๆ
- สิ่งที่ชอบในการมาดูงาน
 - ชอบ Concept ของดอยตุงมากๆ สู้ๆนะคะ
 - ชอบโมเดลธุรกิจของดอยตุงมากๆ สร้างแรงบันดาลใจมากๆ keep up all good works :) ถ้าหนูสมัครงาน รับหนูไว้พิจารณาด้วยนะคะ :)
 - ชอบกิจกรรมที่นี่มากๆ ได้รับประโยชน์มาก
 - ชอบนั่งรถมากค่ะ วิวสวย
 - ชอบที่นี่มาก
- อื่นๆ
 - จะเปลี่ยนตัวเองให้ดีขึ้น ทำเพื่อคนอื่นและสังคมให้มากขึ้น (มาที่นี่แล้วอิน)
 - อยากให้ส่งเสริมโมเดลนี้มากกว่านี้ ให้หลายหมู่บ้านหรือข้าราชการต่างๆ นำไปใช้
 - ได้ความรู้เยอะมาก
 - อากาศดีมาก

4.2 ผลการประเมินด้านการจัดการ

รุ่นที่ 1

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ดูแลคณะ

- การสื่อสารไม่ชัดเจน หรือความเข้าใจไม่ตรงกัน เช่น
 - แจ้งน้องๆไปว่าจะมีรถกระบะมารับกระบะที่สนามบินเพียงราย ทำให้น้องไม่สนใจกระบะของตัวเอง ไม่มาหยิบกระบะที่สายพาน เพราะเข้าใจว่ามีคนมาจัดการในส่วนนี้
 - ไม่ได้แจ้งเรื่องกิจกรรมกับชุมชนว่าเป็นกิจกรรมอะไร ทำให้น้องบางคนมี feedback กลับมาว่าไม่ได้เตรียมรองเท้ามาเพื่อทำกิจกรรมลักษณะนี้
 - ไม่ได้เน้นย้ำเรื่องขอความร่วมมือ ทั้งเรื่องเสียงดัง ลืมป้ายชื่อ ไม่พกกระติกน้ำ
 - ผู้ประสานงานคณะไม่ได้คาดหวังว่าเค้าจะต้องช่วยเราดูแลน้องๆ

แนวทางการแก้ปัญหา สำหรับรุ่นที่ 2

- จะแจ้งกับผู้ประสานงานคณะว่า น้องๆต้องติด tag กระเป๋าและรับผิดชอบกระเป๋าของตัวเองโดยหยิบจากสายพานนำไปขึ้นรถกระบะที่มารอรับที่หน้าสนามบิน
- แจ้งย้ำกับผู้ประสานงานคณะ ให้แจ้งในกลุ่มไลน์ว่าเสื้อผารองเท้าสำหรับทำกิจกรรมนั้นต้องเป็นชุดพร้อมลุย พร้อมเลอะ ถ้าสกปรกมาก ซักไม่ออกต้องยอมทิ้งก็ไม่เสียดาย รองเท้าเป็นรองเท้าหุ้มส้นและดินและโคลนได้
- แจ้งกับผู้ประสานงานก่อนล่วงหน้าให้น้องๆซื้อขนมของกินมาจากกทม.เลย เมื่อลงเครื่องที่เชียงรายแล้วจะไม่มีการแวะระหว่างทาง และบนดอยจะไม่มีการแวะร้านสะดวกซื้อ
- ช่วง ice breaking สามารถ list รายการขอความร่วมมือจากน้องๆ และให้น้องมีส่วนร่วมในการทำข้อตกลงร่วมกัน ระบูกฎกติกาในการดูงานร่วมกัน
- รายการที่เห็นว่าควรแจ้งให้คณะทราบก่อนเริ่มดูงานมีเรื่องดังนี้
 1. ขอความร่วมมือไม่ไปเล่น zip line ในส่วนของสนามเด็กเล่น (จำกัดอายุไม่เกิน 12 ปี)
 2. ขอความร่วมมือสูบบุหรี่ในที่จัดไว้ ไม่ทั้งกันบุหรืลงพื้น
 3. การแต่งกายระหว่างการดูงาน ตอนทานข้าวเย็น และกิจกรรม workshop
 4. เมื่อเสร็จ session workshop ขอให้รถมารับส่งลงที่ต้นน้ำ ขอความร่วมมือไม่เดินลง เนื่องจากเป็นทางชันและมีหิน อาจเกิดอุบัติเหตุได้
 5. ขอความร่วมมือพกขวดน้ำตลอดเวลา เพราะเราจะไม่แจกให้
 6. ขอความร่วมมือเรื่อง food waste ตักอาหารเฉพาะพอรับประทาน

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

เนื้อหาการทำกิจกรรม

- ภาพรวมตอบโจทย์คณะ ไม่หนักไม่เบาเกินไป ได้ประเด็นสำคัญ key learning ออก เห็นความเปลี่ยนแปลงของบางคน
- การถามความคาดหวังและความรู้เดิมก่อนมาดี ทำให้มีข้อมูลในการเตรียมกระบวนการและ set mode and tone ได้
- อาจารย์พูดถึงวัตถุประสงค์ก่อนเริ่มดูงานดี ทำให้ธงชัด ช่วยเรา set tone
- พี่ฟิลด์เปิดได้ดี เป็นกันเอง เข้าใจธรรมชาติของน้องๆ set activity ได้เหมาะสมและกลมกลืนกับน้องๆ
- ในหอแห่งๆ 2 กลุ่ม แตกต่างกัน กลุ่มแรกแจ้งข้อมูลในห้องแสดงคร่าวๆและปล่อยให้ใช้เวลาในการเดินชมกันเองโดยมีพี่เลี้ยงคอยนำและตามน้องๆไม่สนใจ จะเน้นถ่ายรูป quote แต่ละห้องมากกว่า แต่กลุ่ม 2 มีการบรรยายให้ฟังในแต่ละห้อง
- บรรยายพินัยที่อยู่ช่วงบ่าย เนื้อหาแน่นและชัดเจนแล้ว แต่ setting ห้องประชุมทำให้ lay back ผลอยหลับไป อาจจะต้องเพิ่มกิจกรรมเรียกความ alert คินมาหลังไปหอแห่งก่อนเริ่ม briefing
- ชาวบ้านที่มาดีมาก การที่พินัยได้คุยกับปลัดและพี่ขึ้นก่อน และให้ทุกคนมาก่อนทำให้เข้าใจคณะในเบื้องต้นและตอบคำถามได้ดีมากๆ ขอบคุณแม่นั้นมากๆ ผู้อาวุโสที่อยู่แล้ว คนรุ่นใหม่ น้องหนึ่งต้องฝึกเยอะหน่อยให้ตอบคำถามชัดเจนครบถ้วน ไม่กำกวม สามดี คริสดี
- Session พูดคุยดีหมด พี่ฟิลด์ช่วยขยายความคำถามคำตอบ แต่อาจจะช่วยแปลคำตอบที่เป็นภาษาท้องถิ่นด้วยเพราะบางคนยังไม่เข้าใจ
- ปลัดตอนกล่าวปิดท้ายดูไม่สวยเท่าไร ไม่อยากให้ไปแตะการเมืองหรือส่วนราชการ แต่อีกมุมเห็นว่าดีเพราะทำให้น้องๆหลายคนเปลี่ยนมุมมองจากการมองราชการไปในทางลบก็มองเป็นกลางมากขึ้น เห็นได้จากตอนทำ reflect ในคืนที่ 2

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

เนื้อหาการทำกิจกรรม (ต่อ)

- ป้าอรรณ ดีแล้ว บอกเล่าเรื่องราวเห็นความเปลี่ยนแปลงชัดเจนดี เปิดประเด็นได้ดี ดึงดูดทำให้อยากฟังต่อ แต่ในเรื่องการศึกษาที่ลูกป่าได้รับทุน อยากให้นักเรียนทุนเป็นคนแชร์มากกว่า เพื่อให้แต่ละคนได้แลกเปลี่ยนพอกัน
- เข้าวันที่ 2 เน้นไปหน่อยและการจัดการคนจำนวนมาก ทำให้เรากระชั้นเวลาลำบาก เนื้อหาล้น หน่นน่าจะต้องเผื่อเวลาเพิ่ม 5-10 นาที ถ้าคนเยอะเบอร์นี้ หรือยอมคุย 4 รอบเวียนฐานเพื่อ manage คนกลุ่มเล็กลง หรือแบ่งเนื้อหาไปตอนบ่ายบ้าง
- วิทยากรรุ่นใหม่โรงทองยังไม่ค่อยดี ต้องฝึกเพิ่ม ไม่ธรรมชาติ และยังไม่ hold คนไม่ได้
- บรรยายตามโรงงานที่ 52 ไร่ น้องๆดูไม่สนใจเท่าไร คิดว่าน่าจะเป็นเพราะเนื้อหายังไกลตัว มีการพูดเชิงเทคนิคเยอะ เช่น ในโรงเชรามิค เพื่อปรับให้น้องสนใจมากขึ้น อาจจะเปลี่ยนเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของน้องอิว โดยให้น้องอิวเป็นคนบรรยายแทนที่โรงเชรามิค หรือเน้นประเด็นความร่วมมือกับภายนอก เช่น Ikea Kaldi Muji Kasama น้องน่าสนใจมากกว่าเพราะรู้จักและสามารถเชื่อมโยงได้
- ที่โรงคั่ว พี่คำนวณบรรยายดีมากเรื่อง value chain and value added
- ที่ศูนย์สิ่งแวดล้อม แดดแรง และน้องไม่ยอมตกแดด กลุ่มที่เจอแดดแรงจึงไม่ได้เห็นบอร์ดที่หน้าบ่อบำบัดน้ำเสีย
- กิจกรรมวานิลลาดีในแง่ความเชื่อมโยงเนื้อหาและไม่หนักเกินไปสำหรับคณะ
- Feedback จากทีม SE เรื่องผลจากกิจกรรมเตรียมแปลงวานิลลาคว่า ถ้ามองในแง่คุณภาพงานถือว่ายังไม่ผ่าน แต่ความร่วมมือร่วมแรงและตั้งใจถือว่าเกินร้อย ชอบแรงงานพี่ถ้ามีคุณภาพ

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

เนื้อหาการทำกิจกรรม (ต่อ)

- กิจกรรมวานิลลามีน้องบางคนทำลายแทนที่จะทำงาน คือ พยายามเตะโครงเสา ให้หลุดออกจากฐาน
- บรรยายธุรกิจเพื่อสังคมโดยพี่ใหม่ ดีงาม สามารถดึงความสนใจน้องๆได้ บรรยายดี เข้าใจงาน วิธีการการเข้าถึง น้องถาม และตอบคำถามน้องได้ดี เกิดความ wow
- วิทยากรชาวบ้าน
- พี่ดาว ธุรกิจน้ำพริกอาหม่อ เป็นกันเอง แต่ยังไม่ตอบคำถามน้องได้ไม่ชัดเจน ไม่สามารถให้ข้อมูลเรื่องต้นทุนกำไรที่ชัดเจนได้
- พี่ไต้ ธุรกิจอัญพิช ให้ความรู้ด้านธุรกิจได้ดี แลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงจากการลองผิดลองถูก ดึงความสนใจน้องๆได้
- พี่อุ๋น เสียใจไป แต่ประเด็นดี และดีที่มีพี่ใหม่ประจำฐานนี้เพราะน้องๆ ไม่มีใครรู้จักตัวดาวอินคามาก่อน
- สหกรณ์ชา เตรียมการต้อนรับดี

แนวทางการแก้ปัญหา สำหรับรุ่นที่ 2

- แจ้งเจตยให้หาคำตอบจาก self learning ในหอแห่งๆ เพื่อให้น้องๆสนใจในทฤษฎีและเรื่องราวต่างๆในหอมากขึ้น
- Session การบรรยายของพี่นันท์ถ้าเปิดด้วยการให้ดูวิดีโอ อาจจะทำให้น้องๆ feel alert มากขึ้น หรือเพิ่มลูกเล่นในการบรรยาย ปรับให้เหมาะสม ธรรมชาติและการเรียนรู้ของน้องๆ

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

แนวทางการแก้ปัญหา สำหรับรุ่นที่ 2 (ต่อ)

- แจ้งใจทียให้หาคำตอบจาก self learning ในหอแห่งๆ เพื่อให้้องๆสนใจในทรรศการและเรื่งราวต่างๆในหอมากขึ้น
- Session การบรรยายของพี่นันท์ถ้าเปิดด้วยการให้ดูวิดีโอ อาจจะทำให้องๆ feel alert มากขึ้น หรือเพิ่มลูกเล่นในการบรรยาย ปรับให้เหมาะกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของ้องๆ
- Session พูดคุยคิดว่า พี่ประเสริฐ น่าจะมาแลกเปลี่ยนเรื่องตัวเลขได้ดี คุณปลัดไม่ว่าง และนายกขึ้นเหมือนเดิม ส่วนผู้อาวุโส เป็นแม่รรรณและลุงชำนาญเหมือนเดิม เห็นความเปลี่ยนแปลงชัดเจน คนรุ่นใหม่ อยากให้องๆที่เป็นนักเรียนทุนและเข้ามาทำงานในโครงการฯ ได้เป็นผู้บอกเล่าเรื่องราว คือ น้องพลอย ส่วนงาน IT และน้องณัฐ ส่วนงาน special project ถือเป็นเวทีที่น้องจะได้ฝึกการเป็นวิทยากรไปด้วยในตัว
- กิจกรรมแทนกิจกรรมวานิลลา อาจจะติดต่ออาจารย์มาดิน เพื่อมีโครงการปลูกป่าและต้องการกำลังพล อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ดีได้เห็นเรื่องการจัดกาพื้นที่ การดูแลและการปรับสภาพป่า >>>> สอบถามอาจารย์มาดินไปแล้วแต่อาจารย์ไม่มีการปลูกป่าในช่วงนี้

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

กระบวนการ

- Reflection วันแรกต้องช่วยน้อง recap เนื้อหาเพิ่ม ยังหลงทางอยู่
- โจทย์และกระบวนการที่พี่พรช่วยคิดดีมาก และ learning ออกมาน่าสนใจ ทำให้ได้รู้ว่า จริงๆน้องๆได้เรียนรู้อะไรไปเยอะมาก เข้าใจ concept งานพัฒนา และมีมุมมองใหม่ที่ได้จากการลงพื้นที่ ทำกิจกรรมและพูดคุย
- การตีความคาดหวังแล้วให้ไปหาของตัวเองในห้องดีมาก น้องๆดูตื่นตาตอนเข้ามาในห้อง และทำให้เกิดการเคลื่อนไหว
- Kahoot ดีมาก เกรี้ยวกราว ทุกคนมีส่วนร่วมดีมาก
- อาจารย์และเจ้าหน้าที่สนับสนุนดี มีส่วนให้เด็ก move เพราะเวลาทำกิจกรรมก็ทำด้วย นัดหมายให้ ดูแลกำกับได้
- พี่เลี้ยงดี รู้หน้าที่ ช่วยซัพพอร์ต เพิ่มเรื่องการคลุกคลีกับกลุ่มเพื่อเติมเต็มเนื้อหาอีกนิดได้ด้วยจะดีมาก
- พี่ใหม่สรุปปิดท้ายเรื่อง SE ได้ดี
- พี่นันท์กล่าวปิดได้ประทับใจ เหมือนแม่สอนลูก
- การนำเสนอของ้องๆ อยากให้ไม่เป็นคนเดิมตลอด ทุกคนจะได้มีส่วนร่วม สำหรับรุ่น 2 คิดว่าพี่พรมีวิธีการจัดการในส่วนนี้ได้แน่นอน

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

Logistic

- รถดี ห้องพักก็น่าจะดี ห้องประชุมว่างไปหน่อย บั๊วที่ยากแต่โง่งโง่งไม่แออัด จุคนได้พอ
- อาหารต้องเจรจาพาที่กับห้องครัวมากอีกหน่อยเรื่องปริมาณ การเติมอาหาร คุยกับพี่โยไปเลยถ้าเกรงจะพลาด
- ปรับเมนูเนื้อขึ้นมาเยอะอีกหน่อย เด็กไม่กินผัก
- คนเยอะ ใช้เวลาเยอะ แต่ก็ไม่ได้น่าเกลียดมาก ถือว่าจัดการได้พอสมควร อัตราส่วนที่เราน่าจะพอรับได้คือ จนท:คณะ 1:10-15 ถ้าเหลือ 60 คน สำหรับรุ่นนี้น่าจะพอดี
- ตากล้องดี โอทีดี
- ฝนฟ้าอากาศควบคุมไม่ได้ แผนสองสามต้องมี
- ถ้าเรารู้สึกว่าช่วยกันได้ดี สนุกไปด้วย ไม่มีใครว่างงานมาก หรือใครที่เหนื่อยเกินไป แสดงว่าจัดการได้ดี ลองคุยกันว่าจัดงานแบบนี้ดีไหม หรือมีตรงไหนทับกัน พร่องคน ไม่ชัดเจนจะได้ช่วยกันเคลียร์เพื่อปรับแผนค่ะ หนน่าจะลองทำอะไรสนุกและเริ่มหัดทำกระบวนการร่วมกันบ้าง
- ประสานงานค่อนข้างเรียบร้อย ดีงาม ชื่นชม
- มีสับสนเรื่องการสลับพี่เลี้ยงที่ 52 ไร่ ที่ตรงกับลิมส์ฐานประจำการดูแลน้องๆ คาดว่ายังเข้าใจไม่ตรงกัน แต่เคลียร์แล้วและพนักงานไม่ได้กระทบการเรียนรู้ของน้องๆ
- ที่ outlet โรงทอ ใช้เวลานานเกินไป และไม่สามารถเรียกรวมน้องๆ ขึ้นรถได้
- Internet 3g 4g ของโทรศัพท์น้องไม่ค่อยเสถียร ทำให้ log in เล่นเกม kahoot นานและหลุด

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

Logistic (ต่อ)

- ทีมเวิร์คดี แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ากันได้เป็นทีมดี ยกตัวอย่างเคสวันฝนตกไม่สามารถเข้าพื้นที่บ้านป่าคาได้ด้วยรถตู้เพราะทางชันอันตราย หัวหน้าทีม LU เสนอ option ให้และเคารพการตัดสินใจ ทีม SE ช่วยประสานขอพี่ได้มาบรรยายที่ห้องอดิฯ ทีม support ประสานรถรับส่งพี่ได้ ทุกอย่างผ่านพ้นไปด้วยดี
- กรณีมีลูกค้านอกมาดักทานบุฟเฟ่ของคณะเป็นสิ่งที่ไม่ควรและไม่น่าจะเกิดขึ้น
- มีน้องมาสั่งอาหารที่ครัวด้านหน้า และแจ้งใช้สิทธิพนักงาน และชำระเงินในราคาพนักงาน

แนวทางการแก้ปัญหา สำหรับรุ่นที่ 2

- ที่ outlet ปรับการจัดการชำระเงินตามแบบคณะ EDP เพื่อให้ไม่ต้องรอการ packing ของ จ่ายเงินเสร็จขึ้นรถได้เลย และประสานพี่บ๊องกั๋วหน้าขอ cashier เพิ่มเพื่อให้การชำระเงินได้เร็วขึ้น และเตรียม post it เพื่อให้เขียนชื่อ คำนรต เพื่อระบุตัวตนของคนที่ยืมของและจ่ายเงินแล้ว
- ที่ศูนย์สิ่งแวดล้อม จะปรับเป็นบรรยายรวมบริเวณสำนักงาน และเดินชมไปพร้อมๆ กัน ไม่มีแบ่งกลุ่ม ใช้ flow แบบขบวนเสด็จ คือ พี่อ้นบรรยายเริ่มจากนโยบาย พาชมบ่อบำบัด พาชมโรงแยกขยะ
- กรณีมีลูกค้านอกมาดักทานบุฟเฟ่ของคณะ ประสานกับครัวขอทำป้ายตั้งคณะ เพื่อให้คนนอกได้รับรู้ทราบ ส่วนทีมพี่เลี้ยงขอให้แจ้งน้องๆ ห้อยป้ายชื่อติดตัวตลอดเวลาเพื่อให้เด็กเสิร์ฟรู้ว่าเป็นคนของคณะ รวมทั้งถ้ามีกรณีแบบนี้เกิดขึ้น ขอให้พี่เลี้ยงเป็นคนชี้แจงกับคนนอกว่าเป็นส่วนของคณะ อาจจะต้องรบกวนสั่งอาหารแยกเอง

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

แนวทางการแก้ปัญหา สำหรับรุ่นที่ 2 (ต่อ)

- ปรับอาหารจาก buffet เป็นอาหารเซ็ทลงโต๊ะ แก้ปัญหาเรื่องการต่อแถวตักอาหารใช้เวลานาน และเนื้อสัตว์หมดเร็ว แต่ครัวต้องทำไว้ให้ครบจำนวน เติมได้เสมอหากไม่พอ และเติมเร็วไม่ทิ้งช่วงนาน
- ประสานขอ it ปลอยสัญญาณไวไฟฟรีโดยกำหนดช่วงเวลาที่เล่น kahoot
- ขอใช้รถ 4wd ในการเข้าพื้นที่บ้านป่าคา หากฝนตก เนื่องจากอยากให้น้องเห็นกระบวนการและโรงงานของพี่ได้ ผลักดันพี่ชัยพี่ชดอยตุง
- แจ้ง check in ให้ออกคู่มืออาหารมื้อกลางวันและเย็นสำหรับพร. ไว้เลย
- สิทธิราคาพนักงานเป็นสมบัติส่วนตัว จะไม่ให้สิทธินี้กับคณะ ขอเป็นธรรมเนียมปฏิบัติสำหรับทุกๆคณะ

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 1

Challenge

- เด็กกลับไปคุยกัน ทั้ง 2 รุ่น ต้องรักษามาตรฐานให้ดี
- อาจารย์ของอีกรุ่นที่จะมาเป็นคนละคน ไม่รู้จะเหมือนกันไหม SE อยู่กันไม่ครบ ต้องช่วยกัน keep content และ mood and tone
- ปีน้าเขาอาจจะจัดอีก และเราน่าจะมีคอร์สกับเขาเร็วๆนี้ keep it up นะคะ

รุ่นที่ 2

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 2

การประสานงานภายในและภายนอกทีม

- การสื่อสารไม่ชัดเจน เข้าใจไม่ตรงกัน ขาดการเน้นย้ำ
- ขาดการสื่อสารภายในทีมเรื่องประสานงานกับฝ่ายครัว ทำให้อาหารลงช้าและเวลาสำหรับกิจกรรมต่อไปต้องเลื่อนออกไปเรื่อยๆ
- ไม่ได้แจ้งอ็อปเดทกับพี่ตัว สังคมว่า BBA จะมีรุ่นที่ 2 ทำให้พี่ตัวไม่ได้จัดการเวลาล่วงหน้า และต้องหาวิทยากรท่านอื่นๆ เพื่อมาให้ข้อมูลกับนักศึกษาในรุ่นที่ 2
- การทำงานร่วมกับทีม SE (และทีมอื่นๆ) ควรมีการคุยกันแต่แรกว่า focal point ของทีมคือใคร หากมีการเปลี่ยนแปลงหน้างานจะรู้ได้ว่าต้องประสานงานกับใครเพียงคนเดียว ไม่ต้องคุยกับอีกหลายๆคนในทีม เช่นว่า ถ้าคุยกับแก็บแล้วเรื่องเปลี่ยนแปลงการลงพื้นที่หมู่บ้าน ทีม LU ต้องโทรแจ้งพี่อานนท์ สังคมอีกด้วยหรือไม่

แนวทางการแก้ปัญหา

- ควรมีการสื่อสารกันในทีมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นหน้างาน ควรมีการบอกกันในทีมก่อน หากเกิดปัญหาอะไรจะได้ขอคำแนะนำและแก้ไขได้ทัน
- จำเป็นต้องมีการพูดคุยเรื่อง focal point ระหว่างทีมที่ชัดเจน เพื่อการประสานงานหน้างานเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 2

กระบวนการ

- กิจกรรม ice break คือ mentimeter program ดีมาก เห็นข้อมูลแบบ real time ข้อมูลส่วนไหนที่เป็น common ขยายตัวใหญ่ได้เพื่อให้เห็นว่าสำคัญ และเป็นโปรแกรมที่ตรงกับวัยของคณะ
- การสร้างกติกาการอยู่ร่วมกันโดยให้น้องๆเป็นคนกำหนดขึ้นมาเองเป็นเรื่องที่ดี เพราะจะได้ร่วมรับผิดชอบกับกฎที่ตัวเองตั้งขึ้นเองเช่นกัน
- พื้นที่ปรับการบรรยายให้กระชับขึ้น และพี่พรได้ปรับพื้นที่อีกรอบ เป็นเรื่องที่ดี และการที่ได้พี่พงษ์ศักดิ์มาบรรยายเรื่องศูนย์ข้อมูลโครงการ ทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมาก และไม่น่าเบื่อจากน้ำเสียงหลายโทนของพี่พงษ์ศักดิ์เอง
- ห้องประชุม VIP กับคณะ 50 คน กำลังดี
- วิทยากรมาร่วมพูดคุยดี แลกเปลี่ยนดี
- คณะดูไม่ค่อยสนใจการเดินชมในพระตำหนัก ใช้เวลาไม่ถึง 30 นาที

แนวทางการแก้ปัญหา เรื่องกระบวนการ

- อาจจะหากิจกรรมแต่ละสถานที่ให้ทำ เพื่อให้เกิดความสนใจต่อสถานที่นั้นๆมากขึ้น
- การเลือกวิทยากรมาแลกเปลี่ยนในช่วงพูดคุยกับผู้อาวุโส คนรุ่นใหม่ ผู้นำชุมชนนั้น ควรเลือกทั้งเพศชายและหญิงเพื่อความเท่าเทียมกัน และจะได้เห็นแนวคิดที่แตกต่างกันของทั้ง 2 เพศ

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 2

Logistic

- ดูความเหมาะสมหน้างานเรื่องการจอดรถรอรับคณะ หากเป็นคณะวิโอพีอาจจะต้องทำจดหมายขอพื้นที่จอดรถล่วงหน้า แต่ถ้าคณะจำนวนไม่เยอะหรือระดับทั่วไป อาจจะไม่ต้องขอพื้นที่จอดรถล่วงหน้า
- อาหารวันแรกยังไม่ทันและช้ากว่ากำหนดนิดหน่อย และการที่ครัวจัดเป็น set ลงโต๊ะก็ลงอาหารไม่พอดีกับจำนวนคน เช่น โต๊ะ 6 คนลงอาหาร 1 ชุด แต่โต๊ะ 9 คน ลงอาหาร 1 ชุด แต่โต๊ะ 14 คนลงอาหาร 3 ชุด
- สำหรับคนที่ไม่ทานเผ็ด แต่งได้ขอมenuก๋วยเตี๋ยวหรือผัดไทยไว้ แต่ได้มาเป็นผัดซีอิ๊ว ซึ่งการจัดจานดูเครื่องไม่เต็มเหมือนผัดไทย
- การจัดอาหารเบรค มีขนมแค่ 1 ชนิด เช่นกะหรี่ปั๊พไส้เผือก ซึ่งถ้ามีคนไม่ทานเผือกก็ไม่มีสิทธิ์เลือกอย่างอื่น
- เจ้าหน้าที่ห้องอาหารแจ้งคณะให้หยิบเบรคได้คนละ 1 ชิ้น ทำให้มีขนมเหลือในตอนท้าย
- อาหารมีกลิ่น (ตัวอย่าง ต้มยำไก่วันสุดท้าย)
- ตากล้องไม่ดีเท่าไร เก็บภาพรายละเอียดได้ไม่ครบ ภาพของคณะน้อยมากเมื่อเทียบกับรุ่นที่ 1
- ที่ outlet โรงทอ ป้าคำเป็นคนบรรยายใช้เวลานาน แต่งไม่กล้าบอกหมดเวลาเพราะอยากให้คณะได้ข้อมูลจากป้าคำโดยละเอียด

AAR BBA-Exit Trip รุ่น 2

แนวทางการแก้ปัญหาเรื่อง logistic

- คุยกับห้องครัวอย่างจริงจังเรื่องการจัดการอาหารสำหรับคณะ เช่น ถ้าคณะเกิน 35 คนขอจัดเป็น buffet เพื่อที่จะสามารถควบคุมปริมาณอาหารและวิธีการเสิร์ฟได้ง่ายขึ้น และห้องครัวควรจะมีมาตรฐานเรื่องจำนวนคนต่อเซตอาหารหนึ่งเซต
- แจ้งกับทางครัวเรื่องการบริหารจัดการอาหาร หากขาดทุนถือเป็นเรื่องการบริหารจัดการของทางครัวเอง
- ทีมทำงานต้องรีวิวนโยบายอาหารกับห้องครัวทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบเรื่องข้อจำกัดของคณะ และความเหมาะสมของเมนู ถ้าเป็นไปได้ นำเสนอเมนูไปกับทางครัวก่อนเลย
- ทีมทำงานต้องระบุเมนูอาหาร สถานที่ เวลา และราคาดังไปใน action plan อย่างชัดเจน และแจ้งย้ำกับห้องอาหารอีกครั้ง รวมถึงต้องแจ้งว่าให้ทางห้องอาหารเป็นคนขอรถเอง หากมีการจัดเบรคหรือมีอาหารนอกสถานที่ และใช้รหัสงานของห้องอาหาร
- ทีมทำงานต้องบริฟงานกับตากล้องก่อนเริ่มงานอย่างชัดเจน ถึงความต้องการต่างๆ ต้องการภาพอย่างไร ต้องถ่ายอะไรบ้าง เน้นคนหรือเน้นกิจกรรม ฯลฯ

5. ภาคผนวก

5.1 รายชื่อคณะ

รุ่นที่ 1

LIST	ID.NO	FIRSTNAME	LASTNAME	NICKNAME
1		Dr. Worapong	Janyangyuen	Pong
2		Miss Sopa	Ngamchalermsak	Aor
3		Miss Sirakalya	Akbud-Ali	Ray
4		Miss Suchada	Rodrungruang	Tik
5	5802640036	Mr. Parit	Keeratiyothin	Kunn
6	5802640101	Miss Kittikarn	Teekathananont	Karn
7	5802640127	Mr. Jirameth	Mongkoljinda	Sun
8	5802640135	Miss Pimphat	Chandrema	Pim
9	5802640143	Miss Kulchamai	Kiatboonkrong	Mind
10	5802640176	Mr. Pavin	Vatanavoraluk	Pann
11	5802640184	Mr. Pattapong	Charoenchaipong	Ball
12	5802640192	Mr. Thitipong	Sae-Cai	Pong
13	5802640200	Mr. Parit	Umpirawan	Fluke
14	5802640226	Mr. Napat	Sermuksan	Ki
15	5802640234	Miss Sarocha	Limchaisiri	Mind
16	5802640242	Miss Varalee	Tananivit	Val
17	5802640259	Miss Karn	Muanphithak	Karn
18	5802640291	Miss Panchuda	Lorterapong	Int
19	5802640317	Miss Lucksanaporn	Yodsuksa	Ice
20	5802640358	Miss Vayada	Leelasiwaporn	Amy
21	5802640440	Mr. Chayawat	Ponpued	Sun
22	5802640465	Mr. Thanin	Chintanalert	Boss
23	5802640515	Mr. Papop	Ruchirawat	Boss
24	5802640523	Miss Nessarang	Thanapermpulpol	Nui
25	5802640531	Mr. Sitthipat	Viriyabusya	Net
26	5802640549	Mr. Tatsatorn	Dharithai	Min
27	5802640598	Miss Thanyatorn	Asavalertpanich	Tong
28	5802640663	Mr. Nopparuj	Krungkraipetch	Peak
29	5802640697	Miss Ramita	Mentaka	Palm

30	5802640721	Miss Karnthida	Tanpaitoonditi	Alice
31	5802640747	Miss Nattagan	Jaderungsun	Gib
32	5802640770	Mr. Pete	Boonnat	Pete
33	5802640788	Mr. Thantis	Yothinpanawes	Win
34	5802640796	Miss Pattarin	Chulavalaivong	Nan
35	5802640804	Miss Nareepat	Chulavalaivong	Ning
36	5802640853	Miss Penrapee	Ponlaboot	Namwan
37	5802640960	Mr. Linh Nhat	Pham	Bee
38	5802641042	Mr. Nuttapong	Suwannapeatay	Joe
39	5802641109	Miss Prommanee	Zhang	Aoy
40	5802641133	Miss Nichakorn	Prasobdhanakij	Nat
41	5802641158	Miss Sawarot	Teachaviwat	Sine
42	5802641265	Mr. Thanasak	Kriangupatham	Oil
43	5802641307	Miss Pimpika	Rungarpajaratkul	Pimnae
44	5802641315	Miss Anchukorn	Thitirunggrueang	An
45	5802641323	Mr. Sippanon	Wichiramala	Xippar
46	5802641331	Miss Wipassanathorn	Rungruenganan	Smile
47	5802641364	Miss Pimpakarn	Kanjanatit	On
48	5802641372	Miss Nutch	Hankamolsiri	Nut
49	5802641398	Mr. Thinsasake	Anantachokchai	Sek
50	5802641414	Mr. Sittiwat	Charoenstaporn	Nong
51	5802641455	Miss Nattawara	Rattanadechapipat	Mook
52	5802641471	Mr. Chaichalerm	Saritapirak	Yok
53	5802641505	Mr. Nutchanon	Jindarojanakul	Nutto
54	5802641562	Mr. Nuttaphon	Busapapong	Donut
55	5802641570	Mr. Techit	Thongprasertkul	Tam
56	5802641588	Mr. Three	Korthammarit	Third
57	5802641612	Mr. Kittichai	Kanjanavorapan	Plus
58	5802641638	Miss Nichakorn	Srisupornwong	Dreamy
59	5802641646	Mr. Kawinwat	Thaweechairuangwut	Benz
60	5802641679	Mr. Bhiranat	Pasurapanya	P
61	5802641703	Mr. Phrom	Sakunnarongkit	Phrom
62	5802641745	Mr. Phakin	Piriyakitsakul	Guide

63	5802641778	Miss Rutchaporn	Lewsirivongse	Yim
64	5802641893	Miss Sasipim	Laosrimongkol	Aoey
65	5802641901	Miss Warissara	Chong-A-Phiromsakul	Mai
66	5802641935	Miss Yada	Sornsakrin	Yaya
67	5802641976	Miss Marlin	Tanisaro	Marlin
68	5802641992	Miss Chariya	Kijrungratanakul	Jib
69	5802642008	Miss Issaree	Piemsiriworakul	Jan
70	5802642073	Miss Nichari	Jeerapairotekun	Bew
71	5802642099	Mr. Pobtawan	Tachachatwanich	Pob
72	5802642107	Miss Natch	Aroonpruksakul	Natch

รุ่นที่ 2

LIST	ID.NO	FIRSTNAME	LASTNAME	NICKNAME
1		Assoc. Prof. Dr. Pantisa	Pavabutr	Ooh
2		Assoc. Prof. Dr. Aurathai	Lertwannawit	Yui
3		Miss Wanida	Prasertchitsun	Nee
4		Miss Sirakalya	Akbud-Ali	Ray
5	5802640044	Mr. Warut	Ruksuthee	Rut
6	5802640309	Miss Sunattha	Yanyongleelangkoon	Nutt
7	5802640325	Miss Unn	Decharit	Unn
8	5802640333	Miss Thanawan	Chanttasahawat	Pia
9	5802640416	Miss Yume	Miyazaki	Yume
10	5802640507	Miss Ajalaya	Charoenphon	Tong
11	5802640564	Miss Nopphasorn	Lohavattanakul	Ploynop
12	5802640630	Miss Potchanaporn	Seubhanich	Praew
13	5802640655	Miss Pawarnwan	Pengpring	Tong
14	5802640713	Miss Kiranapat	Mekprasertwanich	Aom
15	5802640994	Miss Slalai	Kongchumnian	Noosone
16	5802641034	Mr. Kasidit	Tanonwong	Py
17	5802641117	Miss Chayanis	Kitsamret	Dream
18	5802641125	Miss Sirapatsorn	Bunluenucharee	Buew
19	5802641166	Miss Praopan	Kidsrang	Jan
20	5802641174	Miss Wannakarn	Petchlohakul	Karn

21	5802641190	Miss Napapit	Potisat	Bua
22	5802641216	Miss Krittima	Siripakorn	Palm
23	5802641232	Miss Veerin	Tanjatham	Kik
24	5802641273	Miss Suchanan	Thumsatsarn	Poy
25	5802641281	Miss Patraporn	Lertsakornsiri	Fon
26	5802641299	Miss Sirada	Sundarasardula	Pam
27	5802641356	Miss Vithara	Nganthavee	Waan
28	5802641406	Miss Sireethorn	Kaew-Udom	Som
29	5802641422	Miss Varachaya	Kladpetch	Mink
30	5802641448	Miss Isreeya	Eksomtramate	Ink
31	5802641463	Miss Kwankaow	Lertsakornsiri	Kaow
32	5802641489	Miss Chanakarn	Chakrapeesirisuk	Kook
33	5802641521	Miss Thanyathorn	Santiwatana	Pear
34	5802641539	Miss Waritta	Pahirah	Nan
35	5802641604	Miss Supitcha	Luangdilok	Benz
36	5802641653	Miss Saowanee	Maneechotesuwan	Babe
37	5802641661	Miss Kamonchanok	Arammonthiralai	Palm
38	5802641711	Miss Rawinnthunn	Silpavittayakul	Meaning
39	5802641729	Mr. Peerasorn	Earsakul	Peem
40	5802641737	Miss Jantharawan	Yuvajan	Jang
41	5802641752	Miss Nutthamon	Itthipoowadol	Esther
42	5802641786	Miss Chiratchaya	Anusornthanawat	Mona
43	5802641810	Miss Kavita	Kulchairattana	Bow
44	5802641836	Mr. Krissadee	Tulyaanukij	Louis
45	5802642024	Miss Suvichada	Phongphattanachat	Wind
46	5802642032	Miss Benjamas	Nithiboonyapun	Ben